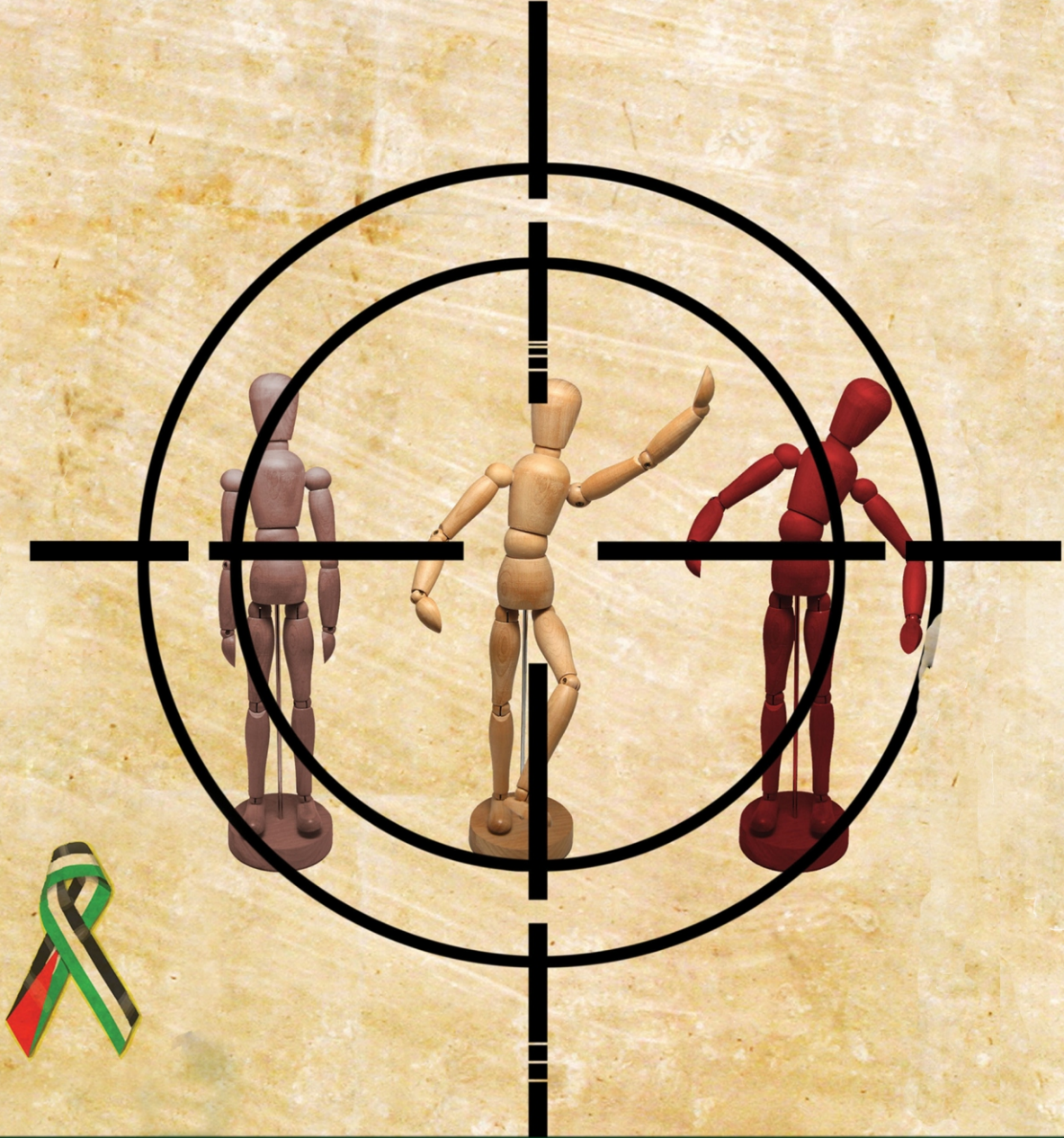

DOKU

~ hayata dokunan dergi ~

Sayı:3 • Ocak 2009

Yaşama Hakkı Nerede?

İçindekiler

Sırtı Dönük Çocuklara.....1 <i>Doku</i>	Biz Bu Dünyadan Değilmiydik?..... 23 <i>Bürge Çiftçi, Adana TÖK, Dönem 3</i>
Filistin Halkı Yalnız Değildir(*).....2 <i>TTB Tıp Öğrencileri Kolu</i>	Bir Şiir..... 24 <i>Özlem Altuntaş, Çapa TÖK,</i>
Hanzala.....3	Hüzün 25 <i>Sezgin Bahadır Tekin, Çukurova Tıp, Dönem 3</i>
Bizim Çocuklar Demişti.....4 <i>Zeynep N. Rhoda, Akdeniz TÖK, Dönem 3</i>	Tersane İşçisi 26 <i>Ersin Baltacı, Marmara TÖK, Dönem 3</i>
Zam+Yoksulluk+Kriz=Kapitalizm.....6 <i>Abdullah Yıldız, Çapa Tök, Dönem 3</i>	İnsan Üzerine27 <i>Ersin Baltacı, Marmara TÖK, Dönem 3</i>
Her Yer Çapa. Her Yer Direniş.....7 <i>Çapa TÖK</i>	Dilsizlerin Dili..... 29 <i>Sezgin Bahadır Tekin, Çukurova TIP, Dönem 3</i>
Sağlık Sistemimizde Bir Çıkmaz Sokak: Tıp Eğitimi..... 8 <i>Kocaeli TÖK</i>	Sorgulamak..... 30 <i>Murat Aba, Çukurova Tıp, Dönem 3</i>
Doku'muza Sahip Çıkalım..... 9 <i>Erdem Erkoyun, Akdeniz TÖK</i>	Akıllı Tasarım ve Evrim 31 <i>Benam Koyuncu, Gazi TÖK, Dönem 5</i>
Katı Atık İşçilerinden, Tıp Öğrencilerine Örgütlenme Gerekliliği.....10 <i>Onur Kubilay, Antalya TÖK</i>	Tanıdık, Çok Tanıdık Uçurtmalara..... 35 <i>Sevinç Ödül Oruç, Ankara TÖK</i>
Tıp Fakültelerinde Örgütlenme Sorunu Üzerine...11 <i>Halil Mert, Samsun TÖK</i>	Reşesmer Birisine..... 36 <i>Abdulselam Özdemir Çütük</i>
Tus Dershaneleri.....12 <i>Samsun TÖK</i>	Yılmaz Güney ve 1960-1980 Yılları Arası Türk Sineması 37 <i>Ender Cesur, Ankara TÖK</i>
Cebeci Yemekhanesi ve ATO-TÖK.....13 <i>Ankara TÖK</i>	Bir Endülüs Köpeğinin Babası..... 40 <i>Tiber Menteşe, Marmara TÖK, Dönem 1</i>
Çapa Temizlik İşçileriyle Röportaj.....15 <i>Çağlar Yıldırım-Emre Selçuk, Çapa TÖK, 3. Dönem</i>	La Dolce Vita..... 43 <i>Ozan Öztaş, Marmara TÖK</i>
Cumhuriyet Kadını ve 'Ötekiler'18 <i>Zeynep S. Varol, Çapa TÖK, Dönem 4</i>	Ömer Hayyam..... 46 <i>Bürge Çiftçi, Adana TÖK, Dönem 3</i>
'... Alındaki Kara Leke: Kadın...'20 <i>Irmak Tunç, Çukurova TÖK</i>	Kadına Şiddet, Hekime Şiddet: Alışmayacağız....48 <i>İstanbul Tabip Odası Kadın Komisyonu</i>
Kadın Olmak22 <i>Çapa TÖK Kadınları</i>	

Yayın Kurulu: Haydar Altunöz, Antalya TÖK Dönem 5
Zeynep Sedef Varol, Çapa TÖK Dönem 4
Burcu Mengüşoğlu, Ankara TÖK Dönem 3

TTB Tıp Dünyası Gazetesinin ekidir. 2 ayda bir yayınlanır.

DOKU'da yayınlanmasını istediğiniz ürünlerinizi ya da dergimiz hakkında ki görüş ve önerilerinizi dokudergi@hotmail.com adresine gönderebilirsiniz.

Kapak tasarımı için Rıza Bülbül'e teşekkür ederiz.

Tasarım-Baskı: Karşı Reklam, OrganizasyonTurizm San. Ticaret Ltd. Şti.
Adres: Necatibey Cad. No:40/19 Kızılay - Ankara Tel: (0.312)231 81 64
Vergi Dairesi: Mithatpaşa Vergi No: 7710058282 - Ticaret Sicil No: 64/782,
Basım Tarihi: 05.02.2008

Sırtı Dönük Çocuklara...

6 yıl ne ifade eder bizler için...

Tıp fakültesi öğrencileri için anlamı derindir şüphesiz: Mesleğimizi öğrendiğimiz, hekimliğe adım attığımız, adeta kimlik değiştirdiğimiz bir süreçtir

ve çoğumuza da çok uzun gelir.

6 yıl...

Gazze'de yaşayan çocuklar içinse sadece bir ömür...

Geride bıraktığımız bir aylık süre boyunca televizyon ekranlarında Gazze'de yaşanan "insanlık dramını" izledik, ancak bu seferki masa başında kurgulanmış, özel efektlerle süslenmiş değil; gerçek, yaşanmış ve her an yeniden yaşanmakta olan karelerdi. Ölüm gerçektir, akan kan gerçektir, ölen çocuklar, yıkılan binalar, füzeler, bombalar... hepsi gerçektir ve yanı başımızdaydı.

Hatırlayan kalmış mıdır bilinmez ama bu katliam başlamadan önce kamuoyu iki konu üzerinde yoğunlaşmıştı: Birincisi Türkiye ve Yunanistan'da polis kurşunu ile öldürülen gençler ve bunun üzerine gelişen eylemler, ikincisi ise mali kriz ve ekonomik durgunluk. Birden Gazze saldırılarını vermeye başladı ajanslar ve değişiverdi gündem. Daha krizin faturasını neden emekçilerin ödememesi gerektiğini anlatamadan, sokak ortasında ya da işkencede yargısız infaz edilen arkadaşlarımızın, Baran'ın, Çağdaş'ın, Engin'in, Aleksis'in hesabını soracakken, yaşama hakkının sözde güvenlik güçleri tarafından hiçe sayılamayacağını haykırmaya hazırlanırken tam da... Her zaman olduğu gibi savaş yine birilerini sıkıştırdıkları köşeden kurtardı, pek tabi kiminin acısı kimilerinin sevinci olabilirdi! İnsanlık tarihi benzer örneklerle dolu. Bütün savaşların altından paylaşım ve çıkar kavgası çıkıyor; yine bir ekonomik bunalım döneminin ardından bir savaşın, işgalin geldiğini

görüyoruz. Çünkü yeni savaşlar yeni pazarlar demek silah sektörü, askeri sanayi için; yıkılan, yerle bir edilen şehirler inşaat sektörü için; alt yapısı çöken ülkeler sağlık sektörü, ilaç tekelleri için. Hatta kirli ilişkilere girmekten ve iktidar borazanlığı yapmaktan adı satılığa çıkmış medya unsurları için de her zaman cankurtaran işlevi görmüştür savaş; bozulmuş olan imajlar en yüksek tondan gerçekleştirilen "savaşa karşıtı" yayınlarla düzeltilir; insanlık suçu, insanlık ayıbı gibi sözcükler ağza sakız edilerek değersizleştirilir.

Tahmin edileceği gibi, bu sayımızın bir bölümünü Filistin halkına ve onların acılarına ayırdık. Sizleri Filistin'in hiç büyüemeyecek olan çocuklarından biriyle tanıştırmak istedik; adı Hanzala, hikâyesini ve Gazze'de olanları çizgilerle anlatacak size. Onunla kimi zaman tanklara taş fırlatırken, kimi zaman babasının kucağında kanlar içinde, kimi zaman okul bahçesinde arkadaşının cesedinin başında karşılaşırız. Hanzala çıplak ayaklarıyla Filistin'i ve bütün Ortadoğu'yu dolaşır kendi gibi acılar çeken çocukların hikâyelerini dinler. Onun duyduklarını duymamız; gördüklerini görmemiz için sessiz çığlıklar atar çizgileriyle.

Filistin dikenli tellerin değil barış güllerinin bahçesi olana dek durmayacak. Biz de durmayacağız. Elindeki taşları bırakma sakın Hanzala; çünkü

"daha bitmedi o kavga sürüyor ve sürecek..."

"...Ve bu kesin taşlar tankları yenecek"

Filistin Halkı Yalnız Değildir(☆)

TTB Tıp Öğrencileri Kolu

Dünya medeniyetlerinin beşiği olan Ortadoğu'da sınıfların tarihinden beri süregelen kavga ezilen halklar tarafından tüm kararlılığı ile devam ettiriliyor. Başta ülkemizde, Irak'ta, Afganistan'da olmak üzere tüm Ortadoğu'da emperyalist planların uygulayıcılarına karşı direniş devam ederken; emperyalizmin bölgedeki işbirlikçilerinden Siyonist İsrail'e karşı direnişin merkezi olan Filistin'de son günlerde ortaya çıkan vahşet tablosu, emperyalizmin Ortadoğu halklarına karşı acımasız bir kıyım ve katliam başlattığını göstermektedir.

Dünya halkları 12 gündür gözyaşı döküyor, çünkü Siyonist İsrail rejimi 12 gündür Filistin topraklarındaki Gazze halkına bombalar yağdırıyor; tanklarıyla her şeyi yok ediyor. 1982'de binlerce Filistinlinin katledildiği Sabra ve Şatilla katliamlarını hatırlatan bu saldırılar sonucunda şimdiye kadar 570'e yakın ölü ve binlerce yaralı bulunmaktadır.

İsrail Hanuka bayramının son gününde adına "dökme kurşun" denilen bir hava saldırısıyla Hamas'ın ateşkesi uzatmamasını bahane ederek Gazze halkının üzerine yüzlerce bomba gönderdi. Okulları, ibadet merkezlerini, hastaneleri ve devlet kurumlarını yani bir toplumun örgütlü bir şekilde yaşamasını sağlayacak tüm kurumları yok etti. Gazze deki sağlık bakanlığı Arap ülkelerinden kendilerine ilaç ve ameliyat malzemeleri göndermelerini istedi, Çünkü Siyonist İsrail rejimi yıllardır uyguladığı faşizan ambargo politikalarıyla en temel insani gereksinimlerin ve tıbbi yardımların ulaştırılmasını engelliyor.

Dünya emperyalist devletleri Filistin halkına karşı uygulanan bu kıyımı yıllardır görmezden geliyor.

Ya da sözde tarafsızlık kisvesi altında İsrail'e destek veriyor.

Türkiye'de ise yıllardır özlemi çekilen barış taleplerine kulaklarını tıkayan Başbakan

Ortadoğu'da yaşanan vahşeti durdurmak adına barış elçisi rolü oynayarak halkı kandırmaya devam etmektedir; oysa ki herkesin bildiği gibi Gazze'ye bomba yağdıran pilotlar İsrail'e yapılan askeri anlaşmalar gereği Konya'da eğitilmişlerdir

AKP hükümeti iktidara geldiği günden bugüne Ortadoğu halklarının can düşmanı olan katliamcı emperyalist dünya devletleriyle kol kola girerek yapılanlara ortak olmaktadır.

Bizler Tıp Öğrencileri olarak Ortadoğu halklarına karşı girişilen hiçbir katliama sesiz kalmayacağımızı bir kez daha haykırıyoruz. Ezilen halklara karşı girişilen kıyımlar ezilen halkların öfkesiyle boğulacaktır.

Kahrolsun Siyonist İsrail Devleti
Kahrolsun Amerikan Emperyalizmi
Kahrolsun İşbirlikçiler
Yaşasın İntifada
Yaşasın Ezilen Halkların Kardeşliği

* İsrailin Gazze saldırısı üzerine TÖK tarafından yapılan basın açıklaması metni.

Filistin'in küskün çizgi kahramanıdır hanzala, elleri arkada bağlı, yalın ayak, kirli, 10 yaşında bir çocuktur, Amerika ve İsrail'i protesto etmektedir bu şekilde.

Yaratıcısı Naci el-ali Hanzala'yı sırtı dönük bir şekilde tasvir etmiştir ve Filistin halkının direnişi İsrail'in vahşetini alt edince hanzala'yı yüzü bize bakar şekilde çizeceğini söylemiştir.

hanzala, hep 10 yaşındadır. çünkü Naci el ali yurdundan kopartıldığında 10 -12 yaşlarındadır.

hanzala kendini şöyle tanımlar:

ben hanzala.

babamın adı: önemli değil.

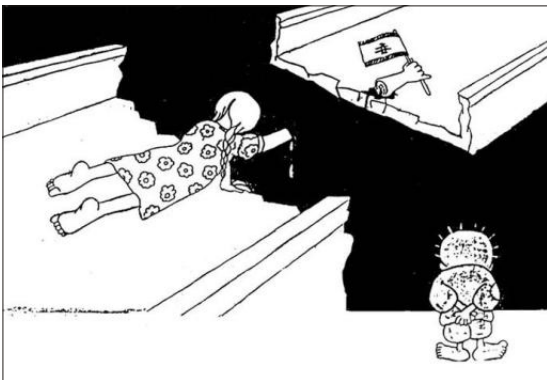
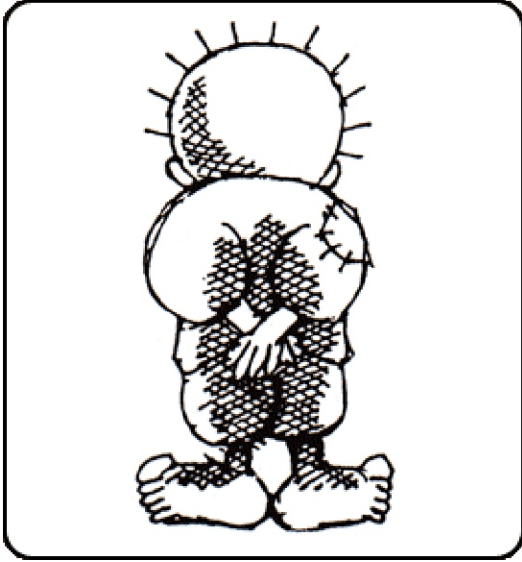
annemin adı: nakba (filistinliler işgalin ardından filistin topraklarında israil devleti'nin ilan edildiği 15 mayıs 1948'i nakba yani büyük felaket günü olarak tanımlar.)

kız kardeşimin adı: fatıma.

ayakkabı numaram: bilinmiyor. çünkü ben hep yalın ayakla dolaşırım.

Naci el-ali 21 yıl önce Mossad tarafından katledilmiştir. bugün Filistin'de ve dünya'da "kanı ile Filistin'i çizen sanatçı" olarak bilinir...

Filistinli karikatüristler hanzala'yı 10 yaşındaki haliyle bize dönmüş şekilde çizecekleri günü beklemektedirler.

Bizim Çocuklar Demişti...

Zeynep N. Rhoda
Akdeniz TÖK, Dönem 3

Şu yazıya başlayabilmenin ne büyük güçlük olduğunu tahmin edersiniz; zira konumuz kriz! Hani şu hep hava durumundan önce en ciddi spikerlere layık görülen, gazetelerde uğruna renkli boya harcanmayan dolar, kur, tahvil, bono ve bilmem ne kadar tuhaf parametre arasındaki ilişkinin en az Olimpos'daki tanrılar arasındaki ilişkiler kadar karmaşık ve dokunulmaz, ulaşılmaz olan "o şey" çöktü. Çökmesine pek şaşırmadık zira asıl anlamadığımız şey nasıl işleyebildiği idi. Yani kapitalizme gelene kadar bütün tarihi tikanlıklar az üretmekten doğarken bu sistem fazla ürettiği için krize girebilen bir tarihi aptallıktı çünkü.

Neyse mevzuyu istersek ilk köleliğe kadar geriletebiliriz ama lüzumu yok. Özetle diyor ki aklı başında iktisatçı abilerimiz: "Kapitalizm ortalama 5 yılda bir küçük ölçekli, 40-50 yılda bir de büyük ölçekli krizler üretir" ve ısrarla ekliyorlar "kriz bu düzenin OLMAZSA OLMAZıdır." İnsanın başta aklı havsalası almıyor tabi bu nasıl olur, krizin olmazsa olmazlığı ne demektir? Şu demek oluyor ki; kapitalizmde 2 çeşit kazanç yolu var: Bunlardan biri bildiğimiz gerçekten bir değer üreterek olur ki fabrikalar, atölyeler, tarım çiftliklerindeki üretim faaliyetlerini kapsar ve buna reel

sektör denir. Ama tabi çoğu "yatırımcı" (namı diğer patron) bu üretimden elde edilen kazançla yetinmez ve emperyalist çağın bir mucizesi olan paradan para kazanmak dediğimiz borsa üzerinden yaptıkları

işlemlerle gani gani kar elde ederler ki işte bu da finans sektörü dediğimiz alanda olur. İşte kapitalizmi başına bir kutsallık halesi geçirmek suretiyle anlaşılmaz kılan şey, bu borsaların yönlendiriminde finans sektöründe yapılan işlemlerdir. Bu da para babalarına çalışmadan, üretmeden para kazanmanın binbir yolunu bulmak için gerekli zemini sağlıyor. Ama aynı zamanda da krizin zeminini hazırlıyor çünkü finans sektörü reel sektöre paralel olarak genişlemiyor ve ortaya kocaman patlamaya hazır bir balon çıkıyor.

Fotoğraf: Olgun Küçan, Kocaeli TÖK

Laflı gereksiz uzatmadan somut kriz örneğinden gidelim: Her şey bir Amerikalının ev almak için konut kredisine (mortgage denen sistem) başvurmasıyla başlıyor! Daha sonra bu bireyi kredilendiren şirket, (lütfen sıkılmadan okumaya devam ediniz sözlerimizde mübalağa yoktur tüm hakları kapitalizmindir) şirketi sigortalayan şirket, o şirketi sigortalayan şirketi puanlandıran şirket... diye giden bir sistem kuruluyor. Ve başlangıçta bir dolarlık bir ücret yaklaşık 90 dolarlık para kazandırıyor bu »

işleyişin içindeki yapılara. Herkes oyunun içindeyken sorun yok: Bugün biz size gelelim kredi verelim, yarın siz bize gelin sigorta yapın, tatlı tatlı yaşayalım. Ki zaten kırmızı tuttuk kurallar bizden (bkz. Bretten woods ve sonrası) zira tüm dünyada dolar kullanılıyor Çini, Japonu, Korelisi, Afrikalı... 72 milletten insan günde 1 dolara çalışıp süper hiper marketlerimizi, "mal"larımızı doldurmak için çalışıyor. Kimse geri çekilmezse böyle gül gibi geçirir gideriz diyorlardı. Ama Kondratiefin (kapitalizmin yaklaşık her 45-50 yılda bir kriz ürettiğini tespit eden iktisatçı) laneti üzerlerine oldu. İlk olarak evi almış olan Amerikalı hani şu kendisine kredi verilmiş, verilen kredisi sigortalanmış, sigortasına 'ne de isabet buyurmuşsunuz sigortalamakla denmiş' olan, hani şu ilk Amerikalı evinin parasını ödeyemedi! Evin ederi ev üzerine yapılan tüm bu işlemlerden kat kat daha azına tekabül ettiği için kredi veren bankadan başlayarak tüm sistem tek tek iflas etti; tıpkı domino taşları gibi.

Buradan sonrası tam evlere şenlik. Bu kısmı anlatmaya gelince Marksist iktisatçıların "durun ben anlatayım", " yok yok ben anlatayım" gibi bir yarış içerisinde oldukları bile söylenebilir. Meğer 'bu balon patlar' diyen sakallılar haklıymış. Meğer kapitalizmin kendisi başlı başına bir işlem hatası, sürdürülemez bir tutarsızlıklar bütünüymüş. Bir de bakmışız ki dünya kadar 'özelleştirelim güzelleştirelim' diye naralar atanlar, 'devlet bir el atsa da bizi batık bankalarımızı şirketlerimizi kurtarsa' diye yol gözler olmuş. ABD ve Avrupalı devletler de halktan toplanan vergilerle vay aman bu Lehmanın sahibi çok temiz çocuktur yok bu Citibank benim uzaktan akrabam olur diyerekten bu bankaları şirketleri kurtarmanın derdine düşmüş.

Şimdi 'tepedekiler' kulaklarını açsın da dinlesin. "Bizim çocuklar" diyor ki; "Tayyip kriz bize uğramaz

masalını aile içi sohbetlerine falan saklasın! İMF'ye de gerçekten dayılanmak istiyorsa gitsin tüm anlaşmaları iptal etsin; kaçış yok krizin eli kulağında". Sen hem ekonomini yabancı sermayenin girişi üzerine bina et, hem kapitalizmin en ileri örneği, bütün kurumları özel sektörün elindeki Amerika'nın bile kamulaştırma zorunluluğuyla karşılaştığı bir dönemde 'babalar gibi satmaya', ülkenin zenginlerini semirtmeye devam et, hem de 'kriz bizi teğet geçer' laflarına inanmamızı bekle. Madem ekonomi bu kadar fevkaladenin fevkinde bırak biraz da 'sokaktaki vatandaş' da hissetsin bu 'olumlu gidişatı', 'büyüme hızını' falan. Mesela işe doğalgazın, elektriğin zammını geri çekerek başlayabilirsin!

Anlaşılan bizi yine bol kemer sıkmalı, bol işsizlikli, bol zamlı, 'gündüzünde çalışılıp gecelerinde aç yatılan' günler bekliyor. Bu adamlar ekonomi sayfalarının mürekkebinden çıldıkça ve biz dört koldan saldıran sayısız popüler kültür öğeleriyle uyuşmuş kafalarımızı başka şeylere 'yormadıkça'; üstelik gerçek hayata değinen bir şeyler anlatmak isteyenlere de "siyasetle falan ilgiliyse hiç ilgimi çekmiyor" kabilinden tuhaf cümleler sarf etmekte ısrar ettikçe; neden okula gitmek için harç yatırdığımızı, neden antkartla ulaşım sorununuzun çözülemediğini ve neden okul bitince bu kadar çok çalışıp az kazanmak zorunda kalacağımızı ve bunun gibi pek çok şeyi 'bir türlü anlamayacağız'.

Bizden söylemesi(!)

Zam + Yoksulluk + Kriz = Kapitalizm

Abdullah Yıldız
Çapa TÖK, Dönem 3

Uzun süredir gündemimizde olan ve kapitalizmin bir uzvu(organi) olan mali kriz 2007 Ağustos ayında konut kredisi piyasalarında baş göstermiş ve 2008 Eylülünden itibaren dünyayı saran bir ekonomik kriz haline evrilmiştir. Mali krizin (kredi krizi olarak da adlandırabiliriz) nedenine basitçe bakarsak ABD'de bankaların emekçilere konut almak için sağladığı kredilerin bankalara geri dönmemesi diyebiliriz. Tabi biz bunu burjuva ekonomistlerin salt bir finansal kriz (mali kriz) olması, birkaç finans kumarbazının para hırsından kaynaklanıyormuş gibi göstermesine karşın bunun kapitalizmin bir iç çelişkisi olmasına, sömürünün tıkanmış olmasına, bu sistemin çürümüş olmasına bağlıyoruz. Nasıl ki feodalizmden kapitalizme geçiş aşamasında feodal üretim ilişkileri üretici güçlerin önünde bir engel teşkil ettiyse, bugün de sermaye resmen üretici güçlerin önünde engel teşkil etmektedir. Bunu biraz açacak olursak: Kapitalizmde sermaye her geçen gün kendini yeniden üretir. Fakat bu sermaye bir süre sonra birikir ve "çokluk" değil "fazlalık" haline gelir. Ve bu fazlalık haline gelen sermaye üretime tekrar dönmez. Bunun nedeni ise meydana gelen "fazlalık" sermayenin üretim alanına dönmesi ile kar alanındaki düşmedir. Böylece sermaye üretime akmak yerine artı-değere daha kolay el koyacağı spekülasyonlara, borsalara akmaktadır. Durum bu hale gelince (yani sermaye üretime dönmeyince) işsizler ordusu her geçen gün büyümektedir.

Sermayenin (sistemin) çürümüşlüğünden başlamışken birkaç örnek daha verelim. Bu gün emeğin üretkenliği artırılarak (mesela teknolojinin üretimde yeterince uygulanması) daha fazla üretim yapılabilirken, sermaye emeğin üretkenliğini arttırmak yerine emeği yoğunlaştırarak yani sömürüyü vahşice arttırarak üretime devam etmektedir. İki işçiyi altışar saat çalıştırmak yerine aynı ücretle bir işçiyi on iki saat çalıştırmaktadır.

Krizden sonra kendi canlarının derdine düşmüş burjuvaların ürettiği politikalara biraz göz atalım. Bu finansal krizle ABD'nin en büyük borsaları olan 3 dev banka Wall Street, Lehman Brothers, Bear Stearns battı. Bu krizin ağırlığını, şiddetini göstermek için yeter de artar. Tabi bu batmalar aynı zamanda "Kurtarın!" yalvarışlarını da beraberinde getirdi. Kan emicilerin aklına hemen Keynesyen politikaları (krize devlet müdahalesi) geliyor. Bu da krizin bedelini emekçilere ödetmek demek: Zam, devlet kuruluşlarını devletleştirme, insanları işten çıkarma.

Öte yandan ABD 850 milyar dolarlık kurtarma paketini kabul etmesine rağmen krizi engelleyemedi, sadece büyüme hızını yavaşlatabildi. Bu da sorunun temelinde yatan şeyin burjuva üretim ilişkileri olduğunu gösterir. Kapitalizm devam ettiği sürece krizler, işten atılmalar, zamlar eksik kalmayacaktır. Çünkü tüm bunlar kapitalizmin iç çelişkilerini oluşturmaktadır.

İnsanlık artık hiç olmadığı kadar sosyalizme yakındır. Nasıl ki kapitalizm feodalizmin içinde boy vermiş ve onu alt etmeyi başarmışsa, sosyalizm de kapitalizm gölgesi altında yetişecek ve onu alt edecektir. Kapitalizmin artık devam edemeyeceği çürümüşlüğüyle, krizleriyle kendini göstermektedir. Ayrıca bugün insanlık dünyanın kendi ekolojik varlığını tehdit ederken kapitalizmin son aşamalarını yaşamamızı kaçınılmaz oluyor. Şu durumda kapitalist sisteme verilecek en büyük cevap ise "Ya barbarlık ya sosyalizm ya yok oluş ya sosyalizm." olmalıdır.

Her Yer Çapa, Her Yer Direniş...

Çapa TÖK

SSGSS'nin yarı zamanlı çalışan öğrencilerle ilgili eklenmesi unutulmuş bir maddesi yüzünden Türkiye'de 20000 işçi öğrenci resmi olarak işten çıkarıldı. 1 Ekim'de işten atılmalarına rağmen işten atıldıklarından habersiz çalıştırılmaya devam ettiler. Sonuç şu oldu: 1,5 aylık maaşları içeride kalmış işsiz öğrenciler. Peki bir öğrenci neden ayda 80 saat çalışmaya karşılık 180 ytl maaşa tamah eder? Hele ki bu öğrenci tıp gibi bir bölümde bunu kabul ediyorsa durup bir düşünmek gerekir.

"Parasız eğitim, parasız sağlık" söylemimizin tersi öğrencileri mağdur hale getiren söylemdir ve yarı zamanlı çalışan öğrencilerin işten atılması bunun somutlanmış halidir. Eğitimin paralı olduğu yerde küresel mali ekonomik krizin de etkisiyle okumak için çalışmak zorunda kalan öğrenciler sağlığı piyasalaştıran SSGSS yasasınca işten çıkarıldılar! Bu durumu üreten sistemin öğrencilerin maaşlarını gasp etmesi de pek doğal tabii!

Sanki doğalmış gibi görünen bu çürümüş düzenin yasalarına 'Artık yeter!' diyen Çapa tıp öğrencileri olarak sorunlarımızı çözecek için bir muhatap bulamayınca açlık grevine başladık. 30 Aralık 2008'de başlayan açlık grevimiz ödenmeyen maaşlar geri ödenene ve atılan işçi öğrenciler işe geri alınana kadar 2'şer gün 3'er kişilik ekiplerle dönüşümlü olarak devam edecektir.

'Yaşasın hak alma mücadelemiz!' şiarıyla hareket eden biz öğrenciler yılbaşına açlık grevinde,

"Ben yakmasam, sen yakmasan, biz yakmasak; nasıl çıkar karanlıklar aydınlığa..."(*)

grev alanımız olan öğrenci kantini önünde halaylarımızla ve sloganlarımızla girerek kararlılığımızı gösterdik. Grevimizin 11. gününde sesimizi TBMM'ye duyuracak olan biz grevcilere dekanlıktan maaşlarımızın ödeneceğine dair bildirim de gelmiştir.

Hak ihlalinin olduğu her yerde direniş olması umuduyla...

(*) Atina'da gençler, direnişe çağrı yaparken Nazım'ın herkesçe bilinen dizelerini "If i dont burn, if you don't burn..." şeklinde çevirmiş. Türkçesi "Ben yakmasam, sen yakmasan..." oluyor.

Sağlık Sistemimizde Bir Çıkmaz Sokak: TIP EĞİTİMİ

Kocaeli TÖK

Kimimiz ilkokul sıralarındayken başladık bu düşü kurmaya, kimimiz doktor olan bir eşimizden yahut dostumuzdan etkilendik; hekim olmak rahat olmak, saygın olmak ve en önemlisi de bedenin ötesinde yüreğe de dokunabilmek demekti çünkü. Ancak işin içine girmeden insan manzarayı tasavvur edemiyor; sağlık sistemini, eksikliklerini, bunların topluma yansımalarını doğru değerlendiremiyor. Gözlemlerimiz hayal kırıklıklarına dönüştüğü zaman, farkındalık sahibi olanlarımız eminim şu soruları kendilerine soruyordur: Bir tıp öğrencisi bu sistemin neresinde yer almaktadır? Bu koşulların eğitim hayatımıza yansımaları nasıl olmaktadır ya da olacaktır?

1988 Edinburg Bildirgesi'nde mezuniyet öncesi tıp eğitiminin temel amacı 'tüm insanların sağlık düzeyini yükseltecek hekimler yetiştirmek' olarak tanımlanmaktadır. Bu amacın doğrultusu önce koruyucu, sonra tedavi edici olmak üzere yeterli ve becerikli hekimler yetiştirmek yönündedir. Ancak biliyoruz ki koruyucu hekimlik birinci basamaktan; yani pratisyen hekimlikten başlar. Pratisyen hekimlik ise, günümüzde, tıp fakültesine girerken, geleceğe dair belirlediğimiz seçenekler, yaşam biçimi içerisinde dahi yer almamakta. En temel ve önemli olan bu hizmet yok sayılmakta, saygınlığını yitirmiş bulunmakta dolayısıyla bunca emek verilen tıp eğitimi karşısında beklenen tatmin duygusunu karşılayamamaktadır. Bu çarpıcı ve trajik konum, tıp fakültelerinin de işlevlerinin belirsizleşmesi süreciyle beraber gelişmiştir. Bugün tıp fakültelerinin görevinin ne olduğu muammasıdır: Kaliteli ve yeterli pratisyen hekimler yetiştirmek mi ya da TUS'da başarı sağlayacak hekimler yetiştirmek mi? Sonuç ikinci seçeneğe doğru hızla ilerlemiş durumda. Çünkü artık ülkemizde işletmecilik, kar gibi kavramlar, girmesi gereken en son kalelere, sağlık ve eğitim alanlarına girmiş durumda. Koruyucu hekimlik bu sistemde para getiriyor; çünkü korumak tedavi etmekten daha ucuz ve kalıcı! Dolayısıyla koruyucu

hekimliğin asil şövalyeleri olan pratisyen hekimlerin etkin rolü olamaz; nitekim bu rol son derece kısıtlı hale getirilmiş durumda. Uzman hekimlik, tedavi edici yönü ve teknolojik ihtiyaç boyutunun ön planda oluşuyla ilaç firmalarına, işletmelere daha çok para kazandırmaktadır. Bu durum aşırı uzmanlaşma eğilimini de beraberinde getirmektedir; yine daha çok kar getirdiği için. Uzmanlık alanı içerisinde daha derin uzmanlıklara eğilim ise altı senelik tıp fakültesi eğitime, ileri derecede ağır bilgi yükü olarak yansımaktadır. Bilgi yükünün çoğunluğu pratik anlamda eğitim içerisinde karşılığını bulamamakta, ayrıca a sosyal, sadece derslerini düşünen, bireyci ve mekanik bir tıp öğrencisi prototipi yaratılmasına vesile olmaktadır. Ayrıca bir kaçış gibi görünen TUS; tıpkı ÖSS' de olduğu gibi, bir rant kaynağı haline gelmiş ve eğitimdeki fırsatların eşitsizliğini daha da derinleştirmiştir!

Yerelimizde bu sorunların; sağlık ve eğitimdeki insafsız politikaların en basit yansımalarını görebiliriz aslında! Birçok öğretim üyesi, tıp fakültelerinin eğitim amaçlı var oluşunu unutup, daha çok hasta bakmaya ya da üniversitede yarı zamanlı çalışmayı tercih edip özel muayenehanesinde veya özel bir tıp merkezinde bilgi ve becerisini kullanmaya yöneliyor. Öğrencilerle paylaşılması gereken bilgi ve tecrübeler ise son derece kısıtlı olan bu 'yarı zamanlara' sıkıştırılıyor. Bu tezatlık süre dursun, bir yandan da 'tıp eğitimi nasıl olmalı' tartışmaları devam ediyor. Bu koşullarda eğitimin hangi yöntemle yapıldığı ya da yapılması gerektiği; entegre, probleme dayalı ya da klasik sistem, tartışmaları aslında yersiz kalıyor! Çünkü eğitim birincil hedef değil! Birincil hedef para kazanmak; kar etmek ve bu işletmeyi döndürmek! En ideal eğitim yöntemi seçilmiş de olsa, eğitime para ve zaman ayıracak olanaklar, insan gücü, öğretim elemanı olmadıktan sonra hiçbir şey fark etmiyor. İnternlerin eğitim ihtiyacına göre değil de hastanenin gereksinimi olan iş gücü ihtiyacına göre »

DOKU'muza Sahip Çıkalım

Erdem Erkoyun
Akdeniz TÖK

görevlendirildiği; hiçbir tanımı olmayan konumu da aslında bu durumun basit bir yansıması! Hatta durum o kadar vahim ki; tıp fakülteleri devletten yeterli ödenek alamayan üniversitelerin, bütçesine kaynak sunan kurumlar haline gelmiş. Dolayısıyla birçok üniversitede daha alt yapısı, binası, eğitim olanakları oluşturulmadan tıp fakülteleri açılıyor!

Tıp eğitimi tüm tezatlıklarıyla, sağlıkta yürütülen kısır politikaların çıkmaz sokaklarına sürülüyor. Belki birçoğumuz bunların bizi ilgilendirmedeğini düşünebilir; ancak unutmayalım ki gelecekte bizlerin yer alacağı ve şekillendireceği çevrenin unsurları bunlar! Sağlığın 'ne kadar ekmek, o kadar köfte' (sağlık bakanının sözleri) anlayışına terk edildiği koşullarda bizlerin nerede yer alacağı; kimlerin hekimleri olacağı ayırımına varmak çok önemli.

Kitle iletişim araçları tekeli ve iktidar arasındaki yıldız savaşı sürerken, yirmi üç yıl sonra bir şeyi fark ettim. Bu medyanın haberlerine fazla kaptırmışım kendimi hep. Özellikle de hafta sonu eklerine.

Malum popüler kültür unsuru gazetelerin hafta sonu ekleri nelerden bahseder? Hep gülen insanlar, başarıya ulaşmışlar, hayatın şarabından içip en yüce tadı almışlar... Hep onlara inandım ben, onların yaşadığına. Daha da vahimi bir gün onlardan biri olabileceğimi düşündüm.

Hep ertelendi bu düş. Hiç onlar kadar gülmedim daha ben, hiç onlar kadar başarılı olamadım. Artık bir şeyi düşünmeye başladım; onlar da hiç olmadı zaten. Baştan sona yalandı o röportajlar. Röportaj yapılan kişinin edimlerini allayıp pullayıp önüm(üz)e sürdüler. En güzel şarkıyı o grup yapmıştı, tüm dünya bu projeyi konuşuyordu, o kitap çok satacaktı. Hiçbiri yüzde yüz gerçek değildi. En acısı Rolex saati, Porsche Cayman aracı, Sony Vaio dizüstü bilgisayarıyla bir bir spor kulübü yöneticisiyle günlük hayatta kullandıkları kıyaslanan bir plastik cerrahı.

Neyse ki o plastik cerrahın yerinde olmaya hiç heves etmedim, ama bir yerlerde evden işe, işten eve koşturmaca yaşayan beyaz gömleklilere, gönülden bağlı oldukları şirketlerinin var olduğuna inandım. Oysa hafta sonu eklerinin beyaz gömleklileri o röportajlarda gülerken iliklerine kadar sömürülen insanlar aynı zamanda. Gülen gözlerinin ardında kanayan bir şeyler olmalı, orda olmak için ödün verdiklerinden bir damla, orda olmak için çiğnedikleri insanlardan bir damla daha.

Bu satırları okuyan hekim adayları, yüzde biriniz o plastik cerrah yerine bir gün orada kendine güvenen gülümseyişiniz ve sahip olduğunuz lükslerle haber olabilirsiniz belki. Kalanlardan bir ricam var, biz bize birbirimizi anlatalım, düş kırıklıklarımızı anlatalım, hayallerimizi, elde edemediklerimizi... O gazetelere inanmayalım, dergimize, dokumuza sahip çıkalım.

Katı Atık İşçilerinden, Tıp Öğrencilerine Örgütlenme Gerekliği

Onur Kubilay
Antalya TÖK

Geçenlerde katı atık toplama işinde çalışan ve sendikalaşma çabası içinde olan işçilerin çıkardığı bir dergiyi okurken, aklıma tıp öğrencilerinin neden örgütlenmesi gerektiği sorusu geldi.

Katı atık işçileri, özellikle son dönemde, belediyelerle anlaşılan kimi şirketlerin bu sektöre gözünü dikmesi nedeniyle zor günler geçiriyorlar. Atıkları toplayabilecekleri alanlar sınırlandırılmakta, arabalarına el konulmakta, depoları boşaltılmakta, zabıta tarafından taciz edilmekteler. Bu sorunlar karşısında ise birbirleriyle çöp toplama alanlarını paylaşamama gibi sorunları bir tarafa bırakıp, örgütlenme ve her türlü saldırıya toplu şekilde cevap vermenin tek çözüm yolu olduğunu düşünmüşler ve bu sebeple de sendikalaşma yoluna gitmeyi seçmişler.

Peki, biz tıp öğrencileri de ileride meslek hayatımızda diğer tüm emekçiler gibi pek çok sorunla karşı karşıya mı kalacağız, yoksa gelecekleri kurtarılmış bir meslek grubu muyuz? Hastanelerimizi kampüslerden soyutlama çabası, öğrenci olarak sorunlarımızı da diğer üniversite öğrencilerinin sorunlarından ayırmakta mıdır?

Aslında son dönemde hem üniversiteleri, hem de sağlığı piyasalaştırma çalışmalarına bakıldığında yukarıdaki sorunun yanıtını bulmak zor görünmemektedir. Aile hekimliği ve GSS yasaları ile hekimlerin sözleşmeli çalışmalarının yolu açılmış, iş güvenceleri ortadan kaldırılmıştır. Şu anda meclise

sunulmuş olan kamu hastaneleri birlikleri pilot yasasıyla da kamu hastanelerinin özelleştirilmesi ve sattığı sağlık hizmetiyle kendi kendini döndüren şirketlere dönüştürülmesi planlanmaktadır. Bu durumda hekimler halkın sağlığı ve hastanenin karı arasında sıkışarak işlerini yapmaya çalışacaktır. Üstelik sağlığı

piyasalaştıran tüm bu yasalar hekimleri de mağdur ettiği halde bilinçli bir şekilde hastaları hekimlerle karşı karşıya bırakmakta ve hekime yönelik şiddet olayları gözle görülür bir şekilde artmaktadır. Tıp fakültelerinin hızla artırılan kontenjanları ve eğitimin niteliğine, fiziki koşulların yeterliliğine bakılmaksızın açılan yeni tıp fakülteleri nedeniyle yakın bir zamanda hekimler işsizlikle burun buruna kalacak, üstüne üstlük yabancı hekimlerin çalışmalarına izin verilmesi ile de başbakanın söylediği gibi 100-150 dolara çalışmak isteyen hekimler yaratılacaktır.

Tüm bu sorunlar gün gibi ortadayken, hem yarının hekim adayları hem de üniversite öğrencisi olan tıp öğrencilerinin devekuşu gibi kafalarını toprağa sokarak, kurtarılmış bir geleceğe sahip olduklarını düşünmeyi bırakıp gerçeklerle yüzleşmeleri gerekmektedir. Meslek örgütleri olan Türk Tabipleri Birliği'nin öğrenci komisyonu olan Tıp Öğrencileri Kolu'nda örgütlenmeleri ve bu örgütlülüklerini meslek hayatlarında da devam ettirmeleri, hem halkın sağlığı hem de hekimlik mesleğinin geleceği açısından büyük önem taşımaktadır.

Tıp Fakültelerinde Örgütlenme Sorunu Üzerine

Halil Mert
Samsun TÖK

En başta tıp fakülteleri olmak üzere sağlık bilimleri öğrencileri arasında örgütlenmek, örgütlü yaşam bir alternatif olarak tercih edilmemektedir. Diğer fakültelerde ciddi örgütlü olan oluşumlar bile tıp fakültelerinde aynı yaygınlığı gösterememektedir (ancak bu saptamayı yanlış kılmayacak düzeyde olan bir kaç örneği atlamamak koşuluyla). 25 fakültede örgütlü olmayı başarmış TÖK'ün bu alanda verdiği mücadele bu yüzden taktir edilmelidir. Ancak fakültelerde örgütlenme faaliyeti yürütürken karşımıza çıkan, üzerinden atlayamayacağımız sorunlar örgütlülüğün daha fazla yayılmasının önünde engel teşkil etmektedir. Başka etkenlerin de olduğunu akılda tutarak bu sorunları şöyle sınıflandırabiliriz:

Üniversiteli kimliğinin yok edilmesi:

1980-90 yıllarından bugüne geçen süre üniversitelerin ciddi yapısal dönüşümler geçirdiği bir dönem oldu. Bu dönüşüme bağlı olarak öğrenci hareketi de evrimini geliştirdi. Bu süreci geliştiren asıl etmen neo-liberal saldırganlık olmuştur. Neo-liberalizmin yüksek öğrenime ve sağlığa biçtiği role paralel olarak sağlık bilimleri bölümlerinde üniversite ortamından kopuş, üniversiteli kimliğinin yerine doktor hemşire vb. adayı kimliğinin dayatılması, içselleşmiş piyasacılık ve kariyercilik sağlık bilimlerinde okuyan öğrencilerin üniversiteli kimliğinden uzaklaşmasıyla birlikte öğrenci hareketinin bütünsel çağrılarına cevap verememesine sebep olmuştur.

Hastane ortamı:

Sağlık bilimleri öğrencilerinin, birinci sınıftan itibaren eğitimlerini hastanelerde kendilerine ayrılan özel bölümlerde almaları ve kısa vadede sağlık sunumunun bir parçası haline dönüşmeleri (tıp fakültesi öğrencilerinin 4.sınıftan sonrası gibi) bu ortamın mücadele vurgularında muğlaklaşmalara sebep olur. "Öğrenci mi, işçi mi, işçileşmekte olan öğrenci mi?" soruları mücadelenin biçimini, vurgularını, taleplerini belirlemeyi zorlaştırdı. Öğrencilerin hareketlenme dinamiklerinin öğrenci olduklarından kaynaklı etmenler olduğu unutulup, mücadele biçiminin ekseni netliğini kaybetti.

Kurtarılmış geleceği riske etmenin çok vurgulu ve içselleşmiş olması,

Lise yıllarındaki gelecek kaygısına, sınıf atlama beklentilerine; görece iş ve para kazanma garantisiyle özellikle tıp ve diğer sağlık bilimleri bölümlerinin adres olması, eğitim süresince meslek edindirmenin ısrarla vurgulanması ve bunun riske edilmemesi gerektiği bilincinin dikte edilmesi; başta tıp olmak üzere tüm sağlık öğrencilerini doğrudan meslek edinmeye kilitledi. Bir mücadele yürütülecekse de sadece "mesleği risk eden durumlara karşı" yürütülmeli anlayışını yaygınlaştırdı.

Yoğunluk, zorluk algısı:

Sağlık eğitiminde yapılan bunca tahribatın doğal bir sonucu olarak, eğitim süreçleri gerek içerik gerekse de yöntem olarak bir tıkanıklığın içine düştü. Sistem bu tıkanıklığı aşma (daha doğru tabirle görmezden gelme) yolunu aşırı yoğun program, gereksiz tekrarlar, güçlü hiyerarşi gibi şeylerde buldu. Sistemin bu yöntemi uyguladıktan sonraki başarısı ise sağlık bilimi öğrencilerini örgütlülüğün uzaklaştırmak oldu.

Öyle görünmekte ki; vereceğimiz mücadelenin metotları bu sorunları açacak bir yerde durmak zorunda. Tıp fakültelerinde yaşanan örgütlülük sorununa karşı geliştireceğimiz panzehirler mücadelenin ana eksenlerini silikleştirmeyen bir noktada durmalı. Örgütlülük problemlerinin kaynaklarının daha zengin bir şekilde tartışılması da kuşkusuz TÖK'ün önünü açan bir yerde duracaktır.

29 Kasım Mitinginde TÖK Fotoğraf: Olgun Küçan

Tus Dershaneleri

Samsun TÖK

Öğrenciyi müşteri yerine koyan anlayış ve üniversite sonrası yaşama dair sunulan kariyerçi bakış üniversitelerini bireycileştirmekte ve kendi öz kimliklerinden koparmanın araçları olarak karşımızda durmaktadır. Her yerde farklı açılardan karşımıza çıkan bu araçlar tıp fakültelerinde (özellikle son yıllarda) kendisini uzmanlık ve TUS olarak göstermektedir.

Günümüzde üniversitelerin ayrıcalıklı bir sınıfa hitap etmeye başladığı aşikar bir durumdur. Ezbere dayalı sınav sistemi (ÖSS) dersaneleri, özel dersleri meşru ve mecbur kılmakta; bu olanaklardan ise ancak belirli bir gelir düzeyinin üzerindeki kişiler yararlanmaktadır. Hele hele söz konusu olan tıp fakültesini kazanmaksa bütün bunların dozajı bir kaç kat daha artmaktadır. Her ne kadar Yüksekövalı bir gencin çobanlık yaparken tıp fakültesini kazanmış olması ÖSS'de fırsat eşitliği varmış gibi algılamamız için bize dayatılsa da durumun böyle olmadığı, bu tarz örneklerin az olduğu bilinen bir gerçektir. Bu koşullar altında tıp fakültesini kazanmış birisinin kariyerçi bir anlayışa sahip olması çok da yadırganacak bir şey değil aslında.

Bir dalda yetkin hale gelmek istemenin de eleştirilecek bir yönü yoktur. Ne zaman ki bu istek geride kalanları aşağılar hale gelir, yükselmek için her yol mübahtır anlayışı ön saflara geçerse o zaman söyleyecek çok şey gelir dilimizin ucuna. TUS dersanelerinin öğrencileri ikna turlarına çıktığı zamanlarda kullandığı "kim pratisyen hekim olarak kalmak ister ki" anlayışı yönelişin bu yönde olduğunu göstermektedir. Oysa ki pratisyen, hekimlik koruyucu

sağlık anlayışının bir simgesi olarak karşımızda durmaktadır.

Bireyciliğin, kariyerçiliğin bu kadar ön plana çıktığı bir ortamda TUS'u kazanmak için dersanelere tonla para yatırmak akıl karı bir hal almış durumdadır. Öğrencilerin TUS'u kazanmak için bu kadar parayı

gözden çıkarmış olması da kimilerinin iştahını kabartmakta, milyonlarca dolarlık bir sektör haline dönüşen tus dersaneciliği tam bir şirket anlayışıyla ilerlemektedir. Okullara asılan afişler, üniversite içinde dersane temsilcilerinin öğrencilerle aldığı açık toplantılar ve dersanelerin kendine öğrenci temsilciler bulmuş olması bunun açık göstergesidir. Fakülte dekanlıkları ise üniversitede iyi eğitim vermediklerini kabul edercesine bütün bu olanlara göz yummaktadır.

Son zamanlarda TUS dersaneciliğinin sadece TUS'a hazırlık olmaktan çıkıp bazı alt sınıflara destek dersleri vermeye başlamış olması gelecekte bu dersanelerint tıp fakültesi eğitimindeki fırsat

eşitliğini ortadan kaldıracı bir etmene dönüşeceği şimdiden görülmektedir. Biz tıp öğrencilerini ilkokul sıralarından erişkin bireyler haline gelene kadar adeta at yarışında hissettiren eğitim sisteminin devamı olan TUS sınavına ve evrilmeye başladığı bireyselci yarış alanına karşı mücadele etmek kendi geleceğimiz hakkında söz sahibi olmaktır. Kariyerçi eğitim anlayışına, üniversitede eğitimin piyasalaştırılmasına karşı verilecek mücadele de; TUS sınavının TIP fakülteleri için önemli bir mücadele alanı açtığını göstermektedir.

Cebeci Yemekhanesi ve ATO TÖK

Ankara TÖK

Ankara üniversitesi yemekhane çalışanları işçilerin işten çıkarılması, maaşlarını ve ek mesai ücretlerini alamamaları nedeniyle ekim ayı başında öğrencilerin desteğiyle boykota başlamışlardı. Bir haftalık boykot sonucunda rektörlüğün tüm talepleri kabul etmesi üzerine boykot sonlandırılmıştı. Talepler şunlardı:

1. Taşeron TADAL' ın işten çıkardığı işçilerin tamamının yeniden işe alınmasını ve işsiz kaldıkları süredeki kayıplarının telafi edilmesi,
2. İşçilerin sürgün edilmesine son verilmesi,
3. İşçilere haftalık 45 saatlik çalışmanın dışında yaptıkları fazla mesailerin ücretlerinin verilmesi, zorla fazla mesai yaptırma uygulamasına son verilmesi,
4. İşçilere yönelik, küçümseyici ve onur kırıcı davranışlara son verilmesi,
5. Bu yıl yapılacak yemek ihalesinin şartnamesinde, işçilerin iş güvencelerinin, ücretlerinin ve diğer haklarının güvence altına alınmasını düzenleyen maddelerin yer alması,
6. Kaliteli, sağlıklı ve doyurucu yemek hizmeti verilmesi

Lakin verilen sözler yine tutulmadı ve işçiler maaşlarını alamadıkları için greve gittiler. İşçilerin emeğini dilediği gibi sömürüp kendine sermaye yaratarak var olan TADAL işçilerin bu kararlı tutumundan zarar görerek battı. Yeni ihale döneminde yemekhane hizmetini alan TAM SOFRA adlı taşeron şirketin örgütlü insanlar ile çalışmak istememesi üzerine Ankara Üniversitesi Cebeci Kampusu yemekhanesinde işçiler ve öğrenciler birlikte işgale başladılar. İşgalin 3. gününde rektörlükle yapılan görüşme sendika temsilcisi tarafından olumluymuş gibi anlatıldıysa da bizim tarafımızdan olumlu bulunmadı. Tartışmalar sürerken rektörlükten sendika temsilcisine telefon geldi ve rektörlük yetkilisi öğrenciler tarafından benimsenmeyen bu şartları bile uygulayamayacaklarını söyledi. Öğrenciler bu süreçte sürekli geri adım atılmaması vurgusu yaparak kararlı tutumunu gösterdi ve bu tutum ilerleyen zamanlarda (kısa bir zamanda olsa) işçiler içinde de benimsendi.

Cebecide işgal sürerken diğer fakültelerde de yemek çıkmadı Ekim ayı başında yapılan boykota hemen hemen tüm arkadaşlarımız katıldı. İşgal devam ederken bazı kopmalar yaşadık. İşgalin 10. gününde bazı fakültelerde yemek çıkmaya başladı ve ileriki günlerde bu fakültelerin sayısı artı. Rektörlüğe yakın »

duran sözde Öğrenci Temsilciler Konseyi öğrencilere 'yemek yiyin' çağrısı altındaki grev kırıcı tutumu çok kitlesel olmasa da başarıya ulaştı.

İşgalin 15. ve 16. günlerinde işçiler taşeronsuz yemek çıkardılar. Bu aynı zamanda üniversitelerin yemekhanelerini yasal olarak işgal eden taşeron şirketlerin ne kadar gerekli(!) olduğunu gösteren bir örnektir. Bizler taşeron deyince iş güvencesizliği, işten atılmalar, hak kayıpları, kalitesiz üretim ve maaşların ödenmemesini anlıyoruz. Taşeron sistemi var oldukça işçilerin kazanılmış olan tüm haklarının yavaş yavaş kaybedileceğini biliyoruz. Taşeronun var olduğu her yerde sendikalaşmaya karşı açtığı savaşı görüyoruz. Bu anlamda bugün Cebecide işçilerin verdiği en önemli mücadele sendikalaşma mücadelesidir.

Cebeci yemekhane işgali tüm Türkiye işçi sınıfı ve gençliği adına değerlendirilmesi gereken bir süreçtir. Özellikle Kriz adı altında işçilerin işten çıkarılması bu kadar meşrulaştırılmışken... Daha dün kadar hiçbir sınıf direnişine katılmamış olan işçileri 29 Kasım eylemine götüren işte bu dayanışma, kararlılık ve sınıf bilincidir.

İşçiler ve öğrenciler olarak işgal boyunca film gösterimleri düzenledik, halaylar çektik, türküler söyledik ve en önemlisi birbirimize sürekli destek olarak son yıllarda görmeyi özlediğimiz bir dayanışma sergiledik. Basın açıklamaları, toplantılar ve dağıttığımız bildiriler ile rektörlüğün iddia ettiğinin aksine çözümsüz olmadığımızı gösterdik.

İşgalin 17.gününde, sürecin başından beri taşeron şirketin koruyuculuğunu yapan rektörün talimatıyla kampüse polis girdi. Operasyon rektör yardımcılarının biri eşliğinde yapıldı. Rektörün bir gün önce söz verdiği gibi bu sorunu çözeceğini beklerken 5 Aralık Cuma sabaha karşı 5.30 sularında polis baskısıyla karşılaştık.

Operasyonun bir gün öncesinde rektörlük tarafından 'Daha köprüleri atmadık' tarzında açıklamalar yapılarak olumlu bir hava yaratılması ve aynı gece yapılan bu faşist saldırı YÖK'ün üniversitelerdeki zihniyetini bir kez daha ortaya koydu. Öğrenciler bile rahat üniversiteye giremezken polislerin

ve faşist çetelerin üniversitelerde bu kadar rahat hareket etmesi yine aynı zihniyetin ürünüdür. Ve bu zihniyet kendini öğrencilerin DTCF 'de derslerden çıkarılıp gözaltına alınması ile tekrar gösterdi.

Biz ATO-TÖK olarak bu sürecin başından beri A.Ü yemekhane işçilerinin yanında olduk ve A.Ü Meclisinin bir bileşeniyiz. 5 Aralık günü yapılan Şafak operasyonunun da bizim de dört arkadaşımız gözaltına alınmıştı. Aynı günün gecesi diğer öğrenci arkadaşlarımız ve işçiler ile birlikte serbest bırakıldılar. Bizim istediğimiz şeyler işçilerin hak kayıplarına son verilip, maaşlarının ödenip işlerine geri dönmesi ve çıkan yemeklerin nitelikli olmasıydı. Bu amaçlarla gözaltılardan sonra yapılan toplantıda Cebeci, DTCF ve Tandoğan merkez yemekhanesinde yeniden boykot örgütlenmesine karar verildi. Boykot sürecinin başarılı olması üzerine rektörlüğün talep ettiği görüşmede taşeron şirket 47 işçiden 42'sini işe aldı. A. Ü. Meclisinin bunu kabul etmemesi üzerine ertesi gün yapılan görüşmede 2 kişi daha işe alındı, ancak şirket son 3 kişiyi çalıştırmamakta direndi. Bu yeni önerinin değerlendirildiği meclis toplantısında da işçiler öğrencilerin muhalefetine rağmen kendi aralarında yaptıkları tartışmayla öneriyi kabul ettiler.

Bu sonuç her ne kadar büyük bir kazanım gibi gösterilmeye çalışılsa da süreç bütünüyle değerlendirildiğinde başladığımız noktadan çok da ileride olmadığımız görülebilir. Yine de bulunduğumuz kriz ortamında elde ettiklerimiz de tamamen göz ardı edilemez.

Geçtiğimiz günlerde yemekhane işçilerine maddi ve manevi destek sağlamak amacıyla bir dayanışma gecesi düzenlendi. Gecede çeşitli gruplar ve korolar konserler verdiler, türküler söylendi, öğretim üyeleri ve farklı işkollarından direnişçi işçiler tarafından konuşmalar yapıldı kısacası işçi öğrenci dayanışmasının en güzel örneklerinden biri gerçekleştirildi. Yapılan direniş herkese gösterdi ki Ankara Üniversitesi işçisi, öğrencisi ve öğretim üyeleriyle bir bütündür ve üniversitesinde öğrencilerin ve işçilerin haklarının gasp edilmesine göz yummayacaktır. Ankara Üniversitesi Meclisi'nin taşeronla mücadelesi sürecektir!

ÇAPA

Temizlik İşçileriyle Röportaj

Çağlar Yıldırım-Emre Selçuk
ÇAPA TÖK, (3. Dönem)

2008 Temmuz'undan beri grevde olan İstanbul Tıp Fakültesi temizlik işçileriyle bir röportaj yaptık. Biz bu röportajı yaptığımızda Belediye-İş sendikasında örgütlendikleri için tuhaf bahanelerle işten çıkarılan işçilerin talebi sendikalı olarak ve daha iyi koşullar altında işlerine geri dönmek idi. 2008 Aralık'ında işçilerin haklı taleplerle açtıkları dava leyhlerine sonuçlandı ve direnen işçilerin zaferi bir kez daha yaşandı. Grev sona ermiş olsa da süreci sizlerle paylaşmak için röportajı yayınlıyoruz.

Greve çıkma sebebiniz neydi? Ne zamandır grevdesiniz? Kaç işçi direnişe başladınız ve şu an kaç kişisiniz? Biraz anlatır mısınız?

Vedat Karagöz: Greve çıkma sebebimiz, toplu sözleşmeyi ve sendikayı buraya getirmek diyebiliriz. Burada 55 yaş üstü ve ilkokul diploması olmayan arkadaşlar çıkarılmak istendi. 10 yıl burada diplomasız çalışan insanlar şu an mı çalışamayacak? Yani kısacası amaç sendikayı burada yok etmek. Bizim de amacımız burada toplu sözleşme masasına oturmak ve insanca şartlarda çalışmak.

Sizlere bireysel sözleşme dayatıldı. Peki bu sözleşmede ne gibi maddeler vardı ve sizin itiraz ettiğiniz noktalar nelerdi bu sözleşmede?

V.K. : Biz ilk etapta şartların iyi olmasını talep ediyorduk. Yani servisimiz olur, güzel yemeğimiz olur, maaşlarımız düzenli ödenir, ikramiyemiz olur vs. Güzel bir ortamda çalışmaktı isteğimiz. Fakat dayatılan bireysel sözleşme bunları kapsamıyordu. En başta zaten toplu sözleşme değildi.

Okuryazar olmadığı için işten atılan işçiler olduğunu duyduk. Ne düşünüyorsunuz bu konuda?

V.K. : Canım kardeşim, bu zamana kadar burada diploma sorun olmadı, yaş sorun olmadı. Mesela Hasan amca, 65 yaşında ve 10 senedir burada çalışıyor. 10 senedir diploma sorun olmadı da şimdi mi sorun oluyor? Bunun sebebi toplu sözleşme talebimiz ve onların toplu sözleşmeyi buradan kaldırmaya çalışması yani. İşçilerin birliğini görünce dağıtmak için terslik çıkarıyorlar.

Peki bu sözleşmeyi imzalayan arkadaşlarınız var mı? Siz onlarla konuştuğunuzda onların görüşleri nasıl oluyor?

V.K. : İmzalamalarına sebep olarak sorumlulukları olduğunu gösteriyorlar. Yani iş bulamam, çocuklarım var gibi bahaneler. Ama bizim de hepimizin sorumluluğu var. Kimimizin 5 kimimizin 7 tane çocuğu var. Sorumluluklarımız var diye patronun sunduğu her şartı kabul etmek zorunda mıyız yani? Bugün bunu dayatan yarın başka şeyler dayatacak. Önemli olan bizim geleceğimiz. Şu an içerdekiler de baskılardan kan ağlıyor. Biz burada olmasak onların da işi garanti değil. Ama sendika gerçekten toplu sözleşmeyi imzalayabilecek mi diye kararsızlar. Gerçekten toplu sözleşmenin geleceğine inansalar gelirler. Kim sendikasız çalışmak ister değil mi? Şu an için iş garantisi yok.

Sizler Belediye-İş sendikasında örgütlüsünüz. Yaşadıklarınızın sendikalı olmanızla bir ilgisi var mı sizce?

V.K. : Tabii ki de var. Dediğim gibi bizim birlikte ve örgütlü olmamızı istemiyorlar. Bu şekilde elimizdeki haklarımızı da alacaklar.

Grev sürecinde ne gibi sıkıntılar yaşadınız?

V.K. : Sanırım yaşamadığımız şey kalmadı. En başta bu bireysel sözleşmeler için çağrıldığımızda ya imzalarsın ya da çıkarır önlüğü gidersin dediler. İlk gün şeflerden üstümüze yürüyüp küfür edenler bile oldu. Kimi arkadaşlarımızı tartakladılar. Tehditler deseniz dolu. »

Grevin sürdürülmesi biraz da maddi desteklere bağlı sanırım. Şu an çalışmıyorsunuz. Peki, yaşamınızı nasıl sürdürüyorsunuz?

V.K. : Valla yarı aç yarı tok duruyoruz. Ama karalıyız, peşini bırakmayacağız!

Sendikanın bu noktada desteği nasıl size?

V.K. : Yani imkanları ölçüsünde ilgilenmeye çalışıyor. Kimi zaman bir ekmek bir ayrılan oturuyoruz beraber.

Grevi insanlar duyurmak için ne gibi çalışmalarınız oldu?

V.K. : Yürüyüşlerimiz oldu. Onun dışında katılabildiğimiz eylemlere katıldık. Belediye yürüdük ve basın açıklaması yaptık. Onun dışında basından arkadaşlar geldiler onlarla görüştük ve yayınlandı.

Durumunuz şu an iş mahkemesinde. Hukuksal olarak devam eden süreci biraz konuşabilir miyiz?

V.K. : 23 Eylül'de ilk duruşma görüldü ve 5 Kasım'a ertelendi. Sendika takip ediyor onu. Bekliyoruz bakalım.

Şu an Tuzla'daki işçiler de yaşam hakları için mücadele veriyorlar. Onlar hakkında ne düşünüyorsunuz?

V.K. : İş bizim birlikteliğimizden geçiyor. Allah yardımcıları olsun onların da. Umarım kazanırlar. Sorunlar her yerde ortak aslında. Zengin daha da zenginleştikçe fakir daha da fakirleşiyor. Mücadeleleri birleştirmek lazım.

Peki, biz tıp öğrencilerinden beklentileriniz nelerdir bu süreçte?

V.K. : İlk günden bu yana hep yanımızdaydı öğrenci arkadaşlar. Sadece tiptan değil diğer bölümlerden öğrenciler de buradaydı. İnsan yanında görünce mutlu oluyor. Güven duyuyor. Sonuçta onlar da işçi emekçi çocukları. Tek beklentimiz bizim yanımızda olmaları ve sıkıntılarımızı anlamaları.

Neden greve çıktı işçiler burada biraz da sizden dinleyebilir miyiz?

Çiçek Demir: Oğlum ben burada 11 aydır çalışıyordum. Beni çağırdılar ve diploma

istediler. Ben de okuryazar belgem var dedim. Adını, soy adını, çalıştığın yeri, aldığın torbayı yaz dedi bana. Ben de yazdım. Sonra girdim çalıştım. Sonra kışın tekrar geldiler dediler ki diploması olmayanlar çalışmayacak. Şef bana git de diploma al da gel dedi. Bende bu markette mi satılıyor ben nerden alıp geleyim dedim. Sana 1'de izin veriyorum 3'de diploma gelecek dedi. Moralim bozuldu. Eşimin yanına gidip diploma istediklerini söyledim. 11 aydır çalışıyorsun da şimdi mi istiyorlar dedi o da. Sonra sendikaya gittim durumu anlattım. Sendika bir şey olmaz sen git çalış dedi bana. Okuryazarlığın var daha ne diploması istiyor bunlar dedi. Sonra tekrar geldim çalışmaya. Benim de 9 tane çocuğum var. En küçüğü 10 yaşında. 6 tanesi okuyor. Kocam korsan cd satıyor, günde 15 lira ancak kazanıyor. Onu da polis yakalarsa elinden alıyor hep. Kira mı vereyim, çocukları mı okutayım bilmiyorum. Çalışmam lazım yani. Benim çocuklarım 10 gün okula gidemedi. Yenibosna'da okul müdürü 300 lira para istedi benden. İşten atıldım dedim ama beni hiç ilgilendirmez, bakanlık istiyor dedi bana. Çocuğun okulun tuvaletini, suyunu kullanıyor dediler bana. Kaymakama gittim de ancak o zaman aldı çocuklarımı, 10 gün sonra. Ama ben işte olsaydım bir şekilde çıkarırdım o parayı. ...Sonra şirket değişti de sevindik biraz ama 5 gün sonra yine dediler ki bize diploma lazım. Ben 11 aydır çalışıyorum diploma ne yapacak burada dedim. Şefi götürdüm tuvalete, her yer pislik içinde. Dedim şef, diploma mı temizliyor burayı? ...Sonra bana vermişler büyük yeri temizle diye. Hafta sonu 2 servis temizliyoruz bir de beni başka yere götürüyorlar temizle diye. Sen beceriyorsun yaparsın deyip üstüme yıkıyorlar işleri. Ek ücret filan da vermiyorlar. Çok da esnek çalıştırıyorlardı yani. Geçen kurban bayramında izin kullanmadım, 4 gün de çalıştım. Bana ödedikleri para 41 lira oldu onu da 2 seferde maaşıma ekleyerek ödediler. Ben bir 100 lira alırım da ek gelir olur diye çalışmıştım. Çocuklarım için taş da taşı deseler »

taşıyım ama karşılığını alamıyorsun ki. ...Sonra işimizi bitirmiştir , merdiven başında oturduk, bir bardak çay içiyorduk. Şef gelir başımıza bize çay içirmezdi, kalkın çalışın derdi. Çayı elimizden alıp kalkın çalışın diyordu bize. Bu şef de şirkette bizim gibi sözleşmeli çalışan bir işçi sonuçta. Yeni şirketle 12 tane de şefi attılar işten ama sınıfını bilmeyen insanlar bunlar işte. Şimdi de her yeri pislik götürüyor. Mumla arıyorlar bizi. Bir de hastane burası, en temiz olması gereken yer.

Peki Çiçek Teyze sen Tuzla'daki işçilerin mücadeleleri için ne düşünüyorsun? Bu sıralar Türkiye'nin her yerinden grev haberleri geliyor.

Ç.D. : Allah hepsine kazanmayı nasip eder inşallah. Kavgamız hep ortak, ekmek kavgası. Zenginler çuvallarını parayla doldururken fakir fukara her yerde eziliyor. Zengin çocukları gezip tozarken fakirin fukaranın çocuğu askerde şehit oluyor. Bir tane zenginin, bakanın çocuğu var mı gitmiş de ölmüş askerde? Ölen çocuklar da hep bu zenginler için ölüyor işte. Diyolar ki sonra en büyük asker bizim asker! Bu çocuklar karınları aç olduğu için, zenginin çocuğu olmadıkları için şehit oluyorlar. Bu böyle kurulmuş böyle gidemez! Başkaldırmak zorundayız!

Peki, televizyona çıkan her yetkili ekonomimiz şöyle iyi, işler böyle yolunda diyor. Bu konuda ne düşünüyorsun?

Ç.D. : Onlar hep yalan! Ekonomiye gelsinler benden sorsunlar. 9 çocuk, bir yatalak kaynana, iş gücü yok... Bir gidip de fakirlerin evine sorsunlar ekonomiye! Onlara her şey iyi zaten, cüzdanları dolu. Benim de öyle olsa ben de derim ki çok iyi!

Sizin tıp öğrencilerinden beklentileriniz nelerdir?

Ç.D. : Valla tıp öğrencileri sağ olsunlar çok destek oldular bize. Evlatlarımız gibi oldular. Elllerinden geleni yapıyor yavrularım. Ama onların da işi çok zor. Geçen gün polis geldi yine başımıza da çocuklar aman teyze öğrenci

olduğumuzu söylemeyin alıyorlar bizi dediler. Geçen başımıza gelen bir polise gidip seni böyle işten atsalar ne yapardın diye sordum. Gülüyor ancak, sanki kendisi memur değil! Bu halkı bilerek, tanıyarak meslek sahibi olun yavrum. Görün çekilenleri, başka bir şey istemiyoruz biz sizden. ...Benim çıktığım işe 4 kişi getirdiler hiçbir çalışmadı şartları anlatınca. İşini bitiriyorsun bir de sağa sola götürüyorlar temizle diye.

Çiçek Teyze burada çalışan diğer personelle ilgili söyleyeceklerin var mı? Kimi hocalar elindeki çöpü bilerek yere atıyormuş siz temizleyin diye doğru mu bu?

Ç.D. : Ohooo neler yaşıyoruz biz burada. Hocalar, doktorlar, hemşireler... hemşireler yemek yedikleri odaları günde 4 kez temizlettirirlerdi bana. Sanki işverenim onlarmış gibi bir de azar işitirdim onlardan. Hocalardan bir Zeki Hoca var bize destek veren. İlk günden bu yana çok ilgilendi bizimle. Kalem yaptırdı satalım da gelir olsun bize diye. (Prof. Dr.Zeki Kılıçarslan, Göğüs Hastalıkları ABD .Ayrıca Çapa Tök sorumlu hocası) Zeki hocadan başka hiçbir hoca gelmedi bize desteğe. Hemşehrimiz hocalar filan da vardı ama hiç gelmediler.

Biz direnişe 120-130 kişi başladık şuan 25-26 kişiyiz ama biliyoruz ki 2 kişi de olsak sendika kazanır. Ama sendika da çok fazla ilgilenmiyor bizimle. Kış geldi, çadır istedik vermediler. 2 ay olmuştu arada bir gelip gidiyorlardı. Sonra bastırdık da her pazartesi toplantı alabildik. Bakalım artık bir şeyler yapacağız diyorlar biz de bekliyoruz. Sendikadan tek isteğimiz kazanması. İçeri girip insan gibi çalışmak istiyoruz artık.

Sendikadan tek isteğimiz kazanması. İçeri girip insan gibi çalışmak istiyoruz artık. İçerdeki arkadaşların 10 gündür maaşlarını vermiyorlarmış. Biz burada slogan attık da o zaman ödemişler. Sonra arkadaşlar siz olmasanız bize maaşımızı da vermeyeceklerdi dediler. İşte insanları önce fakirleştirip sonra da kendilerine kul köle yapıyorlar böyle.

Cumhuriyet Kadını ve ‘Öteki’ler

Zeynep S. Varol
Çapa TÖK, Dönem 3

Cumhuriyet rejiminin getirdiği Türk kimliği resmi tarih içinde sindirilmiş kadının tarihini belirlemiştir. Bu kimlik kamusal alanda öne çıkan fakat geleneksel ev içi rollerini de başarılı bir şekilde devam ettiren kadın üzerinden şekillenmiştir.

Cumhuriyet kadını modeli ‘kadın’ın resmi Türk tarihinde evrim geçirmiş şekli olarak kabul görür. 1923 öncesi ve sonrası olarak tarihe baktığımızda evrimsel olarak Osmanlı Devleti’nin Cumhuriyet’ten önceki dönem olduğu ileri sürülür. Türkiye’de kadının tarihi de bu bütünün bir parçası olarak algılanmıştır. Örneğin; Cumhuriyet ve Osmanlı döneminde kadın hareketinin varlığı salt kadının talepleri boyutunda incelenememiş, bir devletin çöküşü ve yerine ‘evrilmiş’inin gelişile kadın da otomatik olarak evrilmiş sayılmıştır. Öte yandan Cumhuriyet’le birlikte ‘gelişen’ kadın modeli sadece en iyiye evrilmiş olarak kalmamıştır: Mutlak doğru olma yolunda üzerine belli misyonlar yüklenmiş olan bu kimlik, toplumdaki farklı kadın kimliklerinin varlığını yok saymaya, bu kimlikler ‘hort’ladığıdaysa onları yadırgamaya, ötekileştirmeye kadar gidebilmiştir.

Cumhuriyet’in kurulduğu ilk yıllarda rejimin ihtiyaç duyduğu kadın ‘yurttaş’lık rollerini benimsemiş kadındı. Bu kadın yurttaş olduğu ölçüde iyi bir ev kadını olmakla da yükümlüydü. Ve tabi bunları yaparken muasır medeniyetlerden geri kalınmaması için bu kadın bir cumhuriyet kadını gibi giyinmeliydi: belli bir kalıp, ne fazla ne az... Cumhuriyet bir ideolojiydi ve bu ideolojinin içinde sadece bu kadına yer vardı. Farklı kadın kimlikleri birer evrim sorunu olarak kabul görmekteydi. İlerleme için ‘yeni hayat’a devrolan sınıflar farklılaşmasını kendi kendilerine yapmak zaruriyetindeydiler. Mesela köyde tarlada çalışan ezilmiş kadın profili

geçmişin getirdiği geleneklerin kurbanıydı ve bunlara baş kaldırmalıydı. Ya da başı kapalı kadın örtüsünü bir anda atmalıydı başından. Görüntü önemliydi ve modernleşmeye farklı kesimlerin verdiği tepkilerin ve mesafe farklarının bir anlamı yoktu.

Bugünden geriye baktığımızda süregelen tarihin kadın tarihini de egemenliği altına aldığı görebiliriz. Burjuva Kemalist devrimin modernleşmeci elitistleri tarafından

»

modernleşmenin kıstası bu ülkede kadın ve din üzerinden şekillendirilmiştir. Dini inancın ne kadar güçlü olduğu sorgusuna girilmeden bir “örtü”nün varlığı ya da yokluğuna göre kadın bedeni ikiye ayrılmıştır: ‘Cumhuriyet kızları’ ‘baba’larının yolundan geçen bir bağla ideolojiye bağlanmışlar, Osmanlı geleneğinden gelen ‘saraya yakın’ geleneğin devamını sürdüren ‘baba’nın ‘osmanlı kızı’ geleneklerinden kopmamış, tarihin kendisini yok saydığı sayfalarında yaşamını sürdürmüştür. Belgelere baktığımızda bu iki kadın tipolojisinin de dini inançlarının seviyesinin eşit olabildiğini görebiliriz. Muhafazakar ya da Cumhuriyetçi olsun kamusal alana çıkarılmaya çalışılan bu iki kadın modelinden ev gibi özel alandaki rollerini eksiksiz yerine getirmeleri; namus, iffet gibi değerlerini koruması istendiğini de görüyoruz. Yani her iki tarafın da erkekleri tarafından şekillendirilmiş sınırları vardır.

Bugün kimlik karşılaştırmaları ve karşıtlıkların dinamiği kendini korumaktadır. Değişimin kendiliğinden olması beklenen tepeden inmece burjuva Kemalist devriminin bu dinamikleri daha da kutuplaştırdığı açıktır. Türban serbestisi üzerinden yapılan tartışmalar Cumhuriyet ideolojisi içinde toplumun izdüşümünde kadın tarihini yazmaya devam etmektedir. Konu türban olsa da Kürt kadını için de eşcinsel/ transseksüel kadın için de bu böyledir. Türban tartışmalarının görünen yüzü iktidarın, erkek egemenliğinin tekelindedir. Kadınlar ne kadar konuşsa da bu konuda karar veren merciler de erkektir. “Cumhuriyet’in kızları”ndan başka

kadın modelini kabul etmeyen statükocu zihniyetle dinci gerici zihniyet adeta erkeklerini çarpıştırmışlardır. Kadın öznesi yoktur tartışmaların öbeğinde; siyasal iktidarın turnusol kağıdı olan bir bez parçası vardır. Oysa olayın bu boyuta indirgenmesi sanaldır. Gerçek olan kadındır. Kadının toplumun tarih sayfalarında şekillenmiş ve gerçekliğini yitirmiş tarihi ele alınmadan ve o tarihle hesaplaşmadan yapılacak hiçbir uygulama gerçek olmayacaktır.

Ne zaman ki modernliğin avrupalı giysiler içinde mecliste vitrin süsü gibi durmak olmadığını ve türbanın erkek egemenliğinin yarattığı bir olgu olduğunu anlarsa kadınlar o zaman değişim başlayacaktır. Ve bunun için kadın öncelikle kendi ezilmişliğini yeniden yaratacak sanal eylemlerde bulunmamalıdır; m.ö. 504*’lere dayanan namuslu ve namussuz kadın ayırımının yazdığı koskoca tarihe karşı dayanışmalıdır. Cumhuriyet kızları da türbanlı kadın gibi aslında idealize edilmiş birer figür olduklarını algılamalıdır. Öte yandan türbanı üreten ataerkilliğe karşı olmakla türban yasağını onaylamanın farklı şeyler olduğu idrak edilmelidir: İlki ilerici bir rol oynarken diğeri en az diğer taraf kadar kendi doğrusundan ve özgürlüğünden şüphesi olmayan kadını bir kez daha ezmektir. Bu iki tavır arasında ‘gerçek değişim’ ile ‘daha fazla kutuplaşma’ farkı yaşanacak süreçlerdir. Süreğilmiş bu tarihi değiştirmek öncelikle sınırların dışına çıkıp kadının kendi tarihinde özne olmasıyla yani kadının kendi tarihini yazmasıyla mümkündür.

**Bu tarih Atina’da tapınak fahişelerinin ortaya çıktığı zamandır. Kadınlar din adamlarının isteğiyle ‘savaş için bütçe oluşturmak’ için dini fahişelik yapmışlardır. O zamanlarda bu kadınlar din adamlarınca kutsanıyorlardı.*

‘... Alındaki Kara Leke: Kadın...’

Irmak Tunç
Çukurova TÖK

**Barış için yola çıkan ve beyaz gelinliği kana bulanan, kadın olmanın bedelini en ağır biçimde ödeyen Pippa Bacea'nın ve de bütün töre kurbanlarının anısına...
Sizin kaldığınız yerden, sizin için buradayız...
Kadın olmanın bedelini daha fazla ödememek ve ödetmemek için yanınızdayız...**

Bu dünyada kadın olmak; hakların kısıtlanmasının ve özgürlüklerin ayaklar altına alınmasının en büyük sebeplerinden biri oluyor ne yazık ki... Yüzyıllardır verilen mücadelelere rağmen cinsiyeti; bir insanı hiçe saymak, aşağılamak ve dışlamak için yeterli bir sebep!

İnsan haklarının tarihi; başka bazı insanların egemenliğine karşı verilen sürekli bir kavganın tarihidir. Kadın haklarının tarihi ise başka insanların egemenliklerinin de ötesinde en yakınlarının egemenliğine karşı bir mücadele tarihidir. Bu yüzdendir ki binlerce yıldır yaratıcılık, felsefi düşünce, bilimler ya da siyasal eylemler gibi değişik alanlarda çok az kadın ünün doruklarına tırmanabildi; çünkü şan ve şerefi her zaman erkekler tekellerine aldılar ya da bu şan ve şeref kadının en yakınındaki erkeğe; babaya, kocaya, kardeşe atfedildi...

Baskı altında ezilme bütün halkların acısını tattığı ortak bir yazgı... Erkek ve kadın baskıyı yenebilmek için ortak mücadele ettiler hep ancak; sıra nice emeklerle kazanılan zaferin meyvelerini toplamaya geldiğinde kadın bir köşeye itildi... Kimi zaman özgürlük savaşına katılmanın doğal ödülllerinden yoksun bırakıldı; kimi zaman zaferin getirdiği şereften alması gereken pay ona çok görüldü...

Kadının haklarından yoksun bırakılması

despotça ya da en azından otoriter eğilimleri olan her iktidarın işine gelir. Bu şekilde egemen sınıfa gelebilecek olan muhalefet azaltılmış, toplumun sesi yarı yarıya kısılmış olur. Bu bağlamda kadın hakları mücadelesi ezilen sınıf mücadelesiyle kesişir. Abraham Lincoln Birleşik Milletler Kongresi'ne gönderdiği bir mesajda; "kölelere özgürlük vererek özgür insanların özgürlüğünü garanti altına alabiliriz." diyordu. Herkesin eşit haklara ve özgürlüklere sahip olduğu bir toplumda ancak, gerçek huzurun yakalanabileceğini ifade ediyordu... Bu sebeple; baskı yöntemiyle kolayca düzenini sürdürebileceğini düşünen egemen sınıf karşısında hep eşitliği savunan güçlü bir direniş buldu ve böylece bu mücadelenin meyveleri toplanmaya başlandı henüz yeterli durumda olmasa da...

Kadın hakları mücadelesinin insan hakları mücadelesinden farkı ise; kadın haklarına kavuşmanın savaşlardan ve devrimlerden öte bir şeyi gerektirmesidir: erkek egemen zihniyetin yıkılması.

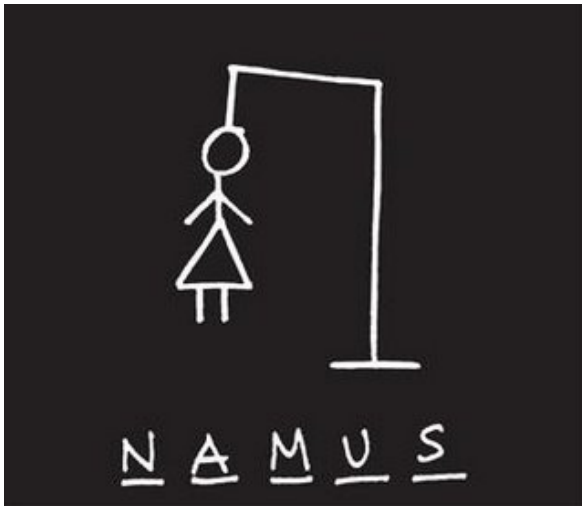
Erkek egemenliği, kadının ilerlemesini önlemek ve kendi yararlandığı haklardan kadını mahrum bırakmak için cinsel tabuların arkasına sığındı hep ve de kadınlığın utanılacak bir durum, kadın olarak doğmanın bir suç olduğunu dayattı. İşte bu yüzdendir ki bu mücadelede öncelikle değiştirilmesi gereken zihniyettir.

Bizim ülkemizde de zordur kadın olmak. Toplumsal baskılar ve aile içinde maruz kalınan koşulların ötesinde kendi iç çelişkisini ve utancını yaşar kadın... O, ailesi için potansiyel bir utanç kaynağıdır çünkü. Doğduğu andan itibaren beynine nakşedilir bu. Doğumuna sevinilmez; ne babasını onurlandırabilmiştir ne »

de annesinin aile içindeki yerini sağlamlaştırıp onu rahatlatabilmiştir ...

Çocukluğu annesinin uyarıları içinde geçer, erkeklerden farklıdır o, ona göre davranmalıdır. Genç kızlığa geçişi ise daha büyük bir sorundur: bir kadının hayatının kırılma noktalarından birini yaşadığı o gün; ilk kez regl olduğu gün annesi bir tokatla cezalandırır onu. Kadın hayatının büyük bir bölümünde her ay aynı utancı yaşamaya mahkum edilmiştir artık. Aileyi utandırma ihtimali artmıştır ve ayağını denk almalıdır. İçinde uyanmaya başlayan aşk ve cinsellik kıpırtıları korkutur onu; yoksa 'kötü kız' mıdır o? Hep 'erkek gibi kız' olması istenir ondan. İlginç değil mi; 'kız gibi erkek' olmanın cinayet sebebi olabildiği ama 'erkek gibi kız' olmanın bir övgü olduğu bir toplum... Cinsiyetler arasında yapılan ayırım kendini en güzel bu gibi deyimlerde ve de atasözlerinde belli ediyor zaten.

Bütün işlevinin çocuk doğurmak ve erkeğine sahip çıkmak olduğu düşünülen kadın; toplumun ötesinde bir de doğduğundan beri bilinçaltına işlenen yasaklar ve kurallarla mücadele etmek zorunda. Öncelikle kendine

kanıtlamak zorunda bir utanç kaynağı olmadığını. Kendisine bir köle ya da bir cinsel obje ya da en iyi ihtimalle geride kalması gereken bir varlık olarak bakan ataerkil bakış açısına karşı verdiği mücadeleye iç savaşı da ekleniyor kimi zaman.

Bütün bu karamsar tabloya rağmen çok yol katetti kadın; bu ülkede de dünyada da... Bugüne kadar önce babasının sonra kocasının adını taşıyan, durağan sosyal yapı içinde dışlanan ve tüm yönleriyle belirgin bir bireysellikten yararlanamayan kadın; varlığını kabul ettirmeye başladı artık.

Her başkaldırıda olduğu gibi bunda da kayıplarımız ve onların bıraktığı miras kaldı elimizde... Cinsiyeti yüzünden meslek hayatı biten ya da yükselişlerinin önü kesilen mühendis, avukat, bankacılarımız, bilim kadınlarımız, edebiyatçılarımız... Hem aile içinde hem dışarıda taciz ve tecavüz mağduru olup susmak zorunda kalan kadınlarımız... Töre denen kanlı kurallar yüzünden öldürülen, baskılara dayanamayıp ya da utancı kaldıramayıp intihar eden genç kızlarımız... Şiddet mağduru annelerimiz, fuhuş mağduru daha çocuk yaştakilerimiz, kadınlığını yaşayamayan ve kadın olduğu için başını dik tutamayan hepimiz... Hepimiz kurbanı olduk törelerin, adetlerin, erkek egemen fikirlerin... Ama en büyük kurban demokrasi, hak, özgürlük, toplumsal huzur ve barış oldu. En büyük kurban kadının kendisine katabileceği güzelliklerden ve değerlerden mahrum kalan yaşamın ta kendisi oldu...

Bundan sonra hiçbir kadının kadın olduğu için zarar görmemesi dileğiyle... Bundan sonra kadınların da dâhil olduğu barış ve mutluluğun dünyasının yaratılması dileğiyle...

Kadın Olmak

ÇAPA TÖK Kadınları

Ben bir tarih öncesi dönem kadınıyım; insanlığın ilk eşitsizliği olan 'köle'liği taşıyanım.

Ben bir orta çağ kadınıyım; istediğim kadar çocuk doğurmak isteyince 'cadı' sayılıp meydanlarda yakılanım.

Ben bir eşitlik-özgürlük- kardeşlik çağı kadınıyım; erkeklerden mücadele ederek 150 yıl sonra oy hakkı kazanıp oyu bir kadın için; kendim için kullanamayanım.

Ben bir ev kadınıyım; boğaz tokluğuna dünyayı doyurmak, silip süpürmek ve yeniden doyurmak zorunda olanım. Kocamdan dayak yesem 'ne hata yaptım?' diye kendime soranım. Kocam tarafından tecavüze uğrayıp yasalara başvursam da sesimi duyuramayanım.

Ben bir işçi kadınıyım; evde anne- hizmetçi, işte patronun kölesiyim. Erkekten daha niteliksiz işlerde daha çok çalışıp, daha az ücret alanım.

Ben bir Kürt kadınıyım; şiddeti daha fazla hakettiği sanılanım. Bir yandan faşizmin yok etmeye çalıştığı diğer yandan feodalizmin ezdiği kimliğin kadınıyım. Mücadelem yüzünden gözaltına alınıp yüzlerce kez tecavüze uğrayanım.

Ben bir başörtülü kadınıyım; benim gibi düşünen bir erkek üniversiteye girerken kapıda kalanım, hor görülenim, kısıtlananım.

Ben bir barış aktivisti kadınıyım; tecavüz edilip öldürülen milyonlarca kadından biriyim. Neyse ki İtalya-

Türkiye ilişkilerine zarar vermedim...

Ben bir babanın kızı olan kadınıyım; babam tarafından cinsel istismara uğradım, polise başvurdum, evime geri gönderildim. Şimdi ölüyüm; polis ve babam tarafından öldürüldüm.

Ben bir seks işçisi transseksüel kadınıyım; defalarca polis tarafından saldırılan, en sonunda pompalı tüfekle öldürülenim.

Ben 14 yaşında bir kadınıyım; "ruh ve beden sağlığım bozulmadan" cinsel istismara uğradım. Yeni yasa tasarısıyla 14 yaşında tecavüzcüsüyle evlendirilebilecek olanım...

Ben kadınıyım; insanlık tarihi kadar eskidir adımın şiddetle eş tutulması. Fakat unutulması: 25 Kasım 1960 yılında Dominik Cumhuriyeti'nde faşist Trujillo diktatörlüğü yıkacak direniş

hareketinin öncüsü olduğu için diktatörlük tarafından katledilen 3 kebek kadının mücadelesini onuru olarak taşıyan da benim...

Biz tıp fakültesi kadınları olarak eğitim alanında, yolda, sokakta, aile içinde her türlü cinsiyetçi uygulamaya, şiddete karşı mücadele ediyoruz. Cinsel, ulusal, sınıfsal her türlü sömürünün karşısındayız, direniyoruz!

Biz Bu Dünyadan Değil miydik?

Bürge Çiftçi

Adana TÖK, Dönem 3

Öncelikle bir soru sormak istiyorum: Neden Avrupa ülkeleri beyaz enerjiyi evrensel değil de bölgesel bir güç olarak bünyesinde saklarken, çığırkan tavrı ve utanmaz mimikleriyle dost canlısı görünürken, halkımız Sinop'ta kurulacak nükleer santrali protesto eden bir grup çevreciyi düşman edasıyla taşıyor? Çevrecilik ya da çevre, sadece 18 -

25 yaş arası gençliğin sorunu mu acaba, bir de onu merak ediyorum? Karikatür yetim olsa idi Tokyo'da hava kirliliğinin önüne geçmek için işine bisikletle giden başbakanla, aylık kirasına 35.000 Euro verdiğimiz sayın bakanımızı kurşungeçirmez camlı "mersedesinin" önünde çizmek isterdim.

Aynı soru ya da sorunları paylaşabilmenin, çoğula ulaşabilmenin gereği olarak bu dergiyi görüyor ve paylaştığınız her şey için çok teşekkür ediyorum.

Sizlere 80'li yılların sancıları arasında hepimizin bildiği, etkileri hala gözümüzün önünde olan bir olaydan, Çernobil'den bahsetmek istiyorum. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'ne bağlı Ukrayna'nın Kiev iline 140 km uzaklıktaki Çernobil kentine yaşanmıştır 20. Yüzyılın en büyük nükleer kazası... 26 Nisan 1986'da yaşanan kazayla Hiroşima ve Nagazaki'ye atılan atom bombalarının toplam etkisinin 200 katı radyasyon atmosfere dağılmıştır. İnanılır gibi değil... Kaza sonrası enkaz çalışmalarında görevlenen on binlerce insan ölmüş, yüz binlerce kişi evini terk etmiştir. Kazanın sonuçlarına katlanmak zorunda kalanlar hala Ukrayna, Belarus ve Rusya'da yaşıyor. Bir kısmı da kaza sonrası ölen kişi sayısının hesaplanamaması için değişik yerlere gönderilmişler ya da çoktan ölmüşler... Nükleer patlamanın ürettiği radyoaktif bulutlar patlamadan sonra tüm Avrupa üzerine, daha sonra da rüzgarların etkisiyle tüm

içmiştir. Kim bilir hangi marka İngiliz çayını höpürdete höpürdete içmiştir... (Aksarayda sudan zehirlenme olaylarında sırf belediye kendini temize çıkarmak için yetkililer tv ye çıkıp, bardak bardak su içmişti ya, konuyla pek alakalı olmasa da taktik aynı) . Zira Hopa Belediye Başkanı Yılmaz Topaloğlu, ' 2006'da TTB ile ortak yürüttüğümüz bir çalışmada ilçede toplam 1939 evde 7831 kişiyle konuşuldu ölümlerin %47.9 unun kanser kaynaklı olduğu ortaya çıktı.' diye açıklama yapmıştır ve lezzetli çayın sonuçlarını görmüş olduk. O zamanlar ODTÜ gerçeği açıklamaktan çekinmemiş, çay çiçeği paketlerine yüksek radyoaktivite olduğunu bas bas bağırmıştır. Bugün ODTÜ'yü sırf sular zehirli dedi diye yıkmakla tehdit ettikleri gibi, o zaman da başka yollardan susturmaya çalışmışlar. O günlerde çaydaki, topraktaki ve havadaki radyasyonu saklamanın tek nedeni Türkiye'ye de nükleer santral kurulmak istenmesi ve durum böyle olunca gerçeğin ortaya çıkması... Anlaşılan bu işe girişecek olanların işine gelmedi, aynı bugün de olduğu gibi...

Konuyla ilgili bir makalede 1989 yılında 172 olan nükleer reaktör sayısının şu anda 145 e düşmüş olduğu yazıyor. Adamlar bırakın yeni santraller açmayı olanı da kapatmışlar. Bu kadar bilim insanının, sivil toplum örgütlerinin karşı çıkmasına rağmen kendilerine 'çevreci' diyenler 'elektriğe ihtiyaç var sizin için yapıyoruz' diyerek yirmi yıl önce halkı 'radyasyonlu çay iyidir' diye söyleyip de uyuttukları gibi bugün de aynı şeyi yapıyorlar. Mühendisin, Tıp Doktorunun, Fizik bilimcilerin karşı çıktığı bu santraller eğer hala kurulmak isteniyorsa, Elektrik Elektronik Mühendisleri Odasının da dediği gibi 'Türkiye'ye nükleer santral yapma kararı bilimsel değil, siyasal bir seçimdir'. Kaybettiğimiz değerlere dur diyebilmek dileğiyle, yazımı Orhan VELİ'yle sonlandırmak istiyorum.

*Handan hamamdan geçtik,
Gün ışığındaki hissemize razıydık;
Saadetinden geçtik,
Ümidine razıydık;
Hiçbirini bulamadık;
Kendimize hüznü icadettik,
Avunamadık;
Yoksa biz...
Biz bu dünyadan değil miydik?*

Bir Şiir

Özlem Altuntaş,
Çapa TÖK, Şubat 2005, İstanbul

Bir şiir
Sonu hatırlanmayan
Saklı
Biliyoruz gizini
Biliyorsun bendekini
Biliyorum sendekini
Bakışıyoruz

Buz gibi bir Ocak
1'i mi, 11'i mi, 21'i mi?
Ne fark eder?
Sene 200.
Kalabalıktı(k)
Ama yoktular oysa
Bir nefes uzağımdasın
Bir nefes uzağında(yım)
Başım önümde
Dinlemekte

Dizim dizine değıyor
Ürperti
Dizin dizime değıyor
?????????

Anlatıyorsun
Acıyor
Yüzüm parça par...
-makların incecik
Uzuyor, uzuyor
Sonsuza...
Sonsuza
kadar mıdır
böyle
uzak?

Buz gibi
Gece güne ağarmakta
Temmuz aylardan

Kalabalıktı(k)
Ama yoktular oysa
Kara
doğurmakta içindeki beyazı
terli bir kadın gibi...
-yım
Bana bakıyorsun
Üşüyor muyum ne?
Sırtımda ceketin
Anlıyorum ki
üşüyorum hala

Gün dönüyor
En güzel mevsim: Akşamüstü
iniyor yüzüne
Bir bakış uzağımdasın
Bir bakış uzağında(yım)
Mayıs galiba
Serin
Bir çocuk uzanıyor elma şekerine
uzanıyorum elma şekerine
.....

Aylardan ne?
Bilmiyorum
Bilmiyorsun
Kimse yok
Oysa kalabalık(ız)
Bir dokunuş uzağımda(sın)
Bir dokunuş uzağında(yım)
Ayrı nefesler
Ayrı bakışlar
Ayrı dokunuşlar

Bir şiir
Sonu hatırlanmayan
Bir şiir
Aslında olmayan

... Hüzün...

Sezgin Bahadır TEKİN
Çukurova TIP, Dönem 3

İçimde garip bir hüzün

Bilinmez nedeni...

Karanlıklardayım aydınlıklar içinde... Karanlıklardayım sensiz.

Bırakma bu biçare yüreği siyahlar arasında...

Senle doğan güneşim hiç batmasın dağlar ardında

Sensin belki de o güneşi orada tutan bana...

Sıcaklığı yalnızca ama yalnızca dokunmamakta sana...

Hep aydınlık biraz daha aydınlık olsun istiyorum

Yüreğim senle koşsun istiyorum o aydınlıklara...

Siyah senle beyaz olsun istiyorum

Gecenin karanlığı senle aydınlansın istiyorum..

Beyaz senle bulaşsın istiyorum gökkuşağının tüm alacalı renklerine...

Gökkuşağı tüm renkleriyle baksın bizlere..Baksın yüreğimize

Bir kez daha ve yeniden aydınlatsın yüreğimizi

Bir kez daha yıksın içimin zifiri karanlığını

Bir kez daha gel bana, bir kez daha al yüreğimi, yık yıkabildiğin tüm zifiriliği...

Tersane işçisinin elinde bir gemidir:

DEVİRİM

Geminin içindedir yüreğim...

Bir tufandır kopacak olan

Al birini yanına, gel

Ellerimizdir kaptan

Birbirimizin elinin içinde bulduk

Yumruk

yumruk...

Vurduk

Demir üstündeydi demir

Pas döküldü

Döküldü kir.

Döküldük sokaklara

Yumruk yumruk.

Vurduk- vurulduk...

Tersane işçisinin elinde bir gemidir:

DEVİRİM

Geminin içindedir yüreğim.

Bir okyanustur zaman

Koy birinin yüreğinin yanına

yüreğini

Al getir

Koptu kopacak tufan

İnsan Üzerine...

Ersin Baltacı

MarmaraTÖK, Dönem 3

Okumaktan yorgun düştüm.

Kaldırdım kafamı.

Odanın duvarındaki fotoğraflara, insanlara baktım.

Çağ çağ suratlar bana bakıyordu odanın duvarından.

Bir şerit üzerine kronolojik sırada yazılmış dönem dönem insan isimleri çarptı gözüme.

Farklı dillerde, düşüncelerde, zamanlarda insanlar.

Kimi geniş bozkırlarda, kimi sonsuz görünen denizlerin kıyısında, kimi sıcakta, kimi soğukta yaşamış insanlar.

Okumaya çalıştım isimlerini.

Yakınlaştım onlara.

Masanın üzerinde duran kalın tıp kitaplarını kaldırdım -insanın anatomisi, fizyolojisi, biyokimyası; hücre hücre, doku doku-. Sonra bilgilerin hücumundaki kafamı toplamak için, soğukta üşümüş köpekler gibi kıvrılarak, yakınlaşarak kendime, uzandım.

Kapadım gözlerimi duyumsamak için...

Hayatın akıp gitmesine karşın insanoğlunun yapısında bir şeyler değişmeden kalıyor. Basit bakterilerle ortaklaştığımız enzimlerdeki biyolojik benzeşimlerden, tarih öncesi ve sonrası çağların insanların kültürel, davranışsal ve tutumsal yaklaşımlarına kadar bir kalıpta ortaklaşabiliyoruz. Bu nedenle belki baktığımız her yerde, her zamanda kendimizde biçimlenen **insana** dair bir şeyler bulabiliyoruz.

Yaşadığımız yıllar; aydınlanmış, ilerlemiş, çağlar atlamış olarak tanımlanıyor. Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak deniyor. Gezegenimiz kendi yörüngesinde bir bilinmezlik içinde yol alırken, içinde yaşayanlar olarak kendi

bilinmezliğimizi aydınlatığımızın iddiasındayız. Artık dünya ne o eski dünya, ne biz o eski insanlarız deniyor. İlkeliğimizden soyunduk, bir kenara bıraktık onu(?).

Dünya bir rayda ilerliyor laflarını çok duymuşuzdur. Hepimiz o trenin içindeyiz: biletli, biletsiz... Tren, altına aldıklarının kan izleri ve kemik çatırdamalarıyla gidiyor. Gelişen bilim ve teknolojiye karşı içinde bulunduğumuz konum gittiğimiz raylarla yüzleşmeye zorluyor bizleri - raylar altında ezilen hepimize ait olan insanlığın çılgınlığını duyanları-.

Ortaçağın hekim olacak öğrencileri kutsal kitaplar arasında, şifa belirten ipuçları yakalamaya çalışırlarmış. Kutsal kitaplardan yakaladıkları kadarıyla insanlara şifa dağıtmaya uğraşırlarmış. Kalın kitaplar ve bilgi yığını arasında kaybolduğumda, bilgilerin istilasında bazen düşündüğüm olur: Ne farkımız var? Elbet bir fark var biliyorum. Ama en kaba tabiriyle; dünya hakkında edinilmiş fizik ötesi bilgilerden ve insanın o zamanki gerçekliğinden çıkmış kutsal kitaplardan yaşama dair önermeler çıkarmakla, daha ince elenmiş sık dokunmuş yöntemlerle edinilmiş bilgilerle dolu bilimsel kitapların altında dayatmayla ezilmek benzer yerlere gölge veriyor. Yaşamdan kopan, insandan ve insancılıktan kopan her şey zamanla kendine yabancılaşmaya başlamaz mı? Savaşta ölen arkadaşını canlandırmak için ve yahut şifa bulunmaz hastalıklara çare bulmak için yapılan günler aylar süren iyi niyetli vefa dolu büyüler bizim şu anki yöntemlerimizden daha ilkel görünse de içinde barındırdığı insancıl düşünce bize çok şey anlatıyor. Ya da bilmek ve öğrenmek adına hayal gücünün sınırlarında dünyayı anlamaya çalışan insanların -yanlış bilgilere ulaşırsalar da- bize öğreteceği çok şey var.

Melih Cevdet Anday bir yazısında şöyle diyordu: “..tekerleği bulan adamı, benden kaç bin yıl önce yaşamış olursa olsun bugünün büyük adamları düzeyinde bulmamız gerektiği kanısındayım.”

Kapalı salonlara tıkılmış bilim... Neden öğrenmesi gerektiği üzerine kafa yormayanlar, »

öğrenmeyi, araştırmayı, raporlar ve makaleler yazmayı bir gereklilik olarak görenleri ortaya çıkarıyor? Bilim insanı, felsefeci, sanatçı olmak sadece bir meslek sahibi olmak olarak anlaşıyor. Bu meslekler para kazanmanın, statü elde etmenin bir aracı durumuna geliyor. Bu durum falcıların kendilerini olumlamak için enerji, astronomi gibi bilimsel terimleri kullanmalarındaki bilim sömürücülüğünden pek de farklı değil.

Bilimle, sanatla ve felsefeyle uğraşanlar sorgulamalı. Sadece para için, statü için uğraşlara girişmemeli. Yaptığı işin hayatla olan bağı kırıp koparmamalı. Hayatı anlamamanın yanında, ona bir şeyler eklemenin, onu değiştirmenin yolunu bulmalı.

Çizdiğimiz kalıplar arasına sıkıştırdığımız bilim ve teknoloji insanı esir alıyor. Bunda ne bilimin ne de teknolojinin suçu var. Ebelik yapmaya çalıştık: yeni insanı doğurtacaktık. Donandık bu büyük görev için bilimle ve teknolojiyle. Tarihin bize bu yetkiyi verdiğine inandık. Fakat birilerinin eline geçti bilim ve teknoloji. Birileri **yapmacık bebeklerle** kandırdı bizi. İşte doğdu deniyor. Bu bebek ne geceleri uykudan uyandırıyor annesini babasını, ne altını pisliyor, ne yemek ne su istiyor. Oysa ideal olan bu mu? İnsandan uzaklaşan mı?

Doğacak olan doğmadan öldü. **Gerçek bebeğin** öldüğü gizleniyor.

Dönüp bakmalıyız. 'İnsan'la yüzleşmeliyiz. Tüm güçsüzlüğü ve güçlülüğüyle. Temizliliği ve kirliliğiyle... Tüm gerçekliğiyle. Bilmeliyiz ki insana ait olan her şey hepimize ait olandır. İnsandan uzaklaşan hepimizden uzaklaşandır. Bizler büyük bir insanlık ailesinin fertleriyiz. Bir topluluğuz; bin yıl evvel yaşayan insanda da biz varız, bin yıl sonra yaşayacak

olanda da. Kimimiz bu topluluğun uçlarında yaşıyoruz. Kimimiz daha ortalarda. Bir düzensizlik içindeyiz. Düzensizliğe geçen her oluş gibi ışık fırlatacağız tüm var oluşumuzla geleceğe. Geleceğin bilimi, felsefesi ve sanatı “yeniden oluşun” olacak. İnsancılık üzerine oturacak bilim, sanat ve felsefe. İnsanla biçim bulacak.

İnsanın olduğu her çağ ileri, her çağ aydınlık...

Bu düşüncelerle; uzandığım yerden kalktım.

Sanki daha kalabalıktım.

Açtık gözlerimizi duymak için.

Sonra yaşamın ışıqla hücum ettiği kafamızda, duyumsamalarımızı insanda toparlamak için yakınlaştık birbirimize.

“Ben” de biçimlenen insanı, insanda biçimlenen “ben”i anlamaya çalıştık.

Tarihteki yaşamlara, insanlara baktık.

Çağ çağ suratlar bize bakıyordu tarihten.

Bir şerit üzerine kronolojik sırada dönem dönem insanlar...

Farklı dillerde, düşüncelerde, zamanlarda insanlar.

Okumaya çalıştık isimlerini.

Anlamaya çalıştık düşüncelerini.

Kaldırdık kafamızı.

Okumaya başladık yorgunluk nedir bilmeden...

Bir mutluluk doğdu içime gün gibi...

Dilsizlerin Dili

Sezgin Bahadır TEKİN
Çukurova TIP, Dönem 3

Nedir iki insanın birbirini anlamasını sağlayan o mükemmel araç? Dil midir söylenmesini istediğimiz şeyleri söyleyen, kulak mıdır yoksa kelimelerdeki ahengi yakalayan? Yoksa biri olmadan diğeri kör ve topal mı kalıyor ne dersiniz? Acaba şekil verebilir miyiz dilimizle sözcüklere ya da ağzımızdan çıkan sözcüğü kulağımıza erişene kadar farklı dillere çevirip farklı kulakların duymasını sağlayabilir miyiz? Mümkün mü tüm bu söylediklerim yoksa birer soyut kavram olarak mı kalıyor hafızalarımızda? Bakalım.

Ülkemiz bilindiği üzere çok farklı kültürlerin bir araya gelerek oluşturduğu halklardan oluşan mozaik bir yapı içinde. Haliyle her halkın bir öz kültürü, bir geleneği- örfü- adeti bulunmakta. Çok normal olarak bu halkların anadilleri mevcut... Peki, buraya kadar her şey normal gözüküyor değil mi? Aslında işin içine derinlemesine indikçe hiç de normal olmayan durumlarla karşılaşyoruz. Yani demem o ki ülkemizde yaşayan halklar arasında büyük bir dil sorunu baş gösteriyor. Edirneli bir anne Hakkarili bir anneyle aynı dili konuşmuyor bizim ülkemizde ya da konuşmıyor. Bu sözü ilerde biraz daha detaylandıracağım...

'Madem ki durumumuz budur usta o zaman bunu kaydedelim' diyor anadili anlaşılmayan ya da anlaşılmak istenmeyen bir şair... Biz de bu durumu öyle bir kaydedip saklamışız ki bir tabu gibi yıllarca dokunulmaması gereken raflarda tozlanmışçasına bekletiyoruz... İnsanların dilini konuşmasını yasaklayan zihniyetler sayesinde birçoklarımız tarafından unutuldu bu vehim olay. Ama biz istedik bir nebze olsun unutulmasın insan hayatını bu kadar yakından ilgilendiren bu önemli konu... İstedik ki kültürümüze kültür katsın, kültürümüzü zenginlik abidesi yapsın...

İnsanların anlaması ve bilmesi gereken çok önemli bir nokta var ki ortak olan her şeyin güzel olduğu... Paylaşılan her şeyin insanların hayatına hayat kattığı... Yasakların insanları bir yere vardırmadığı... Farklılıkların zenginlik olarak görüldüğü bir dünyanın çok yaşanılabilir bir yer olduğu... Evet bu ülkedeki bir grup insanın hem de azımsanamayacak düzeyde çok

sayıdaki bir grubun dili, kimliği yok sayıldı. Devlet dairelerinde insanlar bilmedikleri dili konuşmaya zorlandılar birileri tarafından bu ülkede... Türkçe bilmeyen kişilere inat bir Türkçe'yle afişler asıldı 'lütfen Türkçe konuşunuz' diye..

Peki ne idi iki insanın bu denli birbirini anlayamamasına neden olan o lanet şey? Bu soruyu kaç defa sordum kim bilir kendime... Fakat yaşadığım süre zarfında henüz bir cevap bulabilmiş değilim maalesef. Bu soruyu da koydum kitaplığımındaki cevap bulamadığım soruların içinde bulunduğu kutuya...

Evet... Edirneli bir anneyle Hakkarili bir anneyi anlaştırmak, konuşturmak üzere çıktık yola. Bu annelerin değerli çocuklarıyla başlamak istedik işe. Onlar çünkü bu ülkenin aydınlık geleceği olacak diye düşündük. Onlar yeşertecek tüm fidanları... Onlar sulayacak suya hasret toprakları. Onlar yetiştirecek yeni fidanların yetişmesine, yeşermesine vesile olacak olan çocukları... Şöyle bir hikaye kurduk kafamızdan; o mübarek annelerden birisinin hekim olduğunu düşündük. Çiçeği burnunda hekim arkadaşımızın yine bizim ülkemizde fakat Türkçe'nin pek de bilinmediği bir mezraya tayin olduğunu hayal ettik. Değerli hekimimiz tüm şevkiyle görev yapacağı yere gitti... Malum her yer ülkemiz her yer toprağımız felsefesiyle... Fakat ters giden bir şeyler vardı henüz yeni mezun hekimimizin iş hayatında... Sağlık ocağına gelen hastalar ne yazık ki Türkçe'yi yeterince ya da hiç bilmiyorlardı, dolayısıyla hekim arkadaşımız bu tür zorluklarla karşılaşmamış olsa gerek yeterince faydalı olamadığını düşünmeye başladı... Kendisini o insanların dilini öğrenmeye mecbur hissetmeye başladı... Kendi mi yetersizdi insanlar mı bilmiyorlardı? O da anladı ki bir şeyler yapmak gerek... Ve koyuldu yola... İşte bu ve buna benzer yüzlerce hikaye ülkemizin ücra köşelerinde dolaşp durmakta... İnsanlar derdini anlatıp derman bulamamakta... Dilin o büyük önemi bir kez daha tokat gibi çarpılmakta yüzümüze. Hani ataların söylediği bir söz var; 'Derdini söylemeyen derman bulamaz' diye. Ben onu küçük bir harfle oynayarak değiştirdim biraz; 'Derdini söyleyemeyen derman

»

Sorgulamak

Murat ABA

Çukurova Tıp, Dönem 3

bulamaz.'diye... İşte temel sorunumuz insanımızın derdini kendi anadilinden farklı bir dilde söylerken sıkıntı çekmesi olarak karşımıza gelmekte. Derdini söyleyememekte insanımız...

Peki neler yapmalıyız bu konuda, ya da neler yaptık şimdiye kadar?.. Özellikle hekim arkadaşlarımızın Doğu ve Güneydoğu illerinde dil konusunda ne zorluklar çektiğini ne derece kavrayabildik?

Türk Tabipler Birliğinin birkaç projesi vardı bu konu üzerine.Doğuda görev alan hekim arkadaşlarımıza orada hakim dil olan Kürtçe'nin öğretilmesi üzerine birkaç girişimde bulunuldu. Fakat sonuçları her nedense pek de olumlu olmadı ya da oldurulmadı. Bugün bu durum gerçekten çok büyük sorunlar teşkil etmektedir. Hastalığını anlatamayan insanlar dertlerine çare bulamamaktadırlar haliyle. Bu duyarlılığı kazanmak diğer hekimlere ve oralarda görev yapacak tüm sağlık personeline düşen çok büyük ödevler arasındadır. Ortak dil bulunduğu vakit birçok sorun kendiliğinden çözüme kavuşacaktır. Bir toplumu birleştiren, m kültürüne kültür katan en büyük kavram olarak düşündüğümüz dil mevzuu bizim ülkemizde de birçok sorunu kolaylıkla aşmamıza vesile olacaktır...

Değerli Hekim adaylarımızın da şimdiden bu duyarlılığa kavuşması hepimizin aydınlık geleceğine atılmış çok büyük tohumlar olacaktır. Ülkemizin dört bir yanındaki insanımızın beklentileri en azından biz duyarlı hekimler tarafından bir nebze de olsun karşılanabilecektir.

Aydınlık geleceklere beraber yelken açabilmek umuduyla...

Soru sormak.

Bıkmadan, usanmadan, gece gündüz ve korkusuzca.

Düzeni, sistemi, anlaşılmayanı, anlamsızı, korkutani, bilinmezi, karanlığı sonsuz bilme isteği. Yani yasak meyveyi isteme onu arzulama, her şeyi göze alarak. Ya da bir meyvenin neden " yasak" olduğunu sormak.

Sormak varoluşun doğası. Kaotik hayat karşısında kişinin en büyük direnişi. Ve onu anlamlandırabilme çabası. Sorgulanmamış bir hayatı, bir dünyayı yaşanmaya değer bulmayan büyük Yunan filozofu SOKRATES misali huzurla ve etrafındaki sevenlerini teselli etmeye çalışarak içebilmek balıran zehrini. Soru sormadan yaşamının sahte galibiyetini, soru sorarak yaşanabilecek yenilgilerin hakiki mağlubiyetine tercih edebilmek yani.

Sorabilmek, bazı şeyleri düşünürken kendi kendine "Ben kimim?" diye başlamak mesela. "Hayatın anlamı var mı? Varsa nedir?", "İnsan kimdir?", "Doğru nedir?", "Neden, neye, nasıl inanmalı(mı)yım?"

Çoğu cevapsız sorular, belki ağır sorular ama bu sorulardır hayatı anlamlı kılan, bu soruları sorabildikçe yaşamalı insan.

Veya toplumu, toplumsal düzeni ve iktidarlara sorgulamak. Dünyayı, evreni, inancı, Tanrıyı, adaleti... Kısacası bilinmez karanlığı sorgulamak, neden saldırısıyla biraz olsun anlamaya çalışmak. Bu sayede düşünmek bazı şeyleri, görmek belki uzun yıllar çekilen acılardaki payımızı ve kim bilir çarkın dişlisi olduğumuzun farkına varmak beklide.

En son yaşamı yeniden düşünmek ve düşlemek. Sorular ışığında yaratmak aydınlık dünyayı. Kavuşmak erdemli, anlamlı bir yaşama.

Sonsuz huzura ermek ama her koşulda tekrardan sormak

Neden?, Nasıl?, Ne?, Kim?

Bıkmadan, korkmadan, unutmadan...

Akıllı Tasarım ve Evrim

Benam Koyuncu
Gazi TÖK, Dönem 5

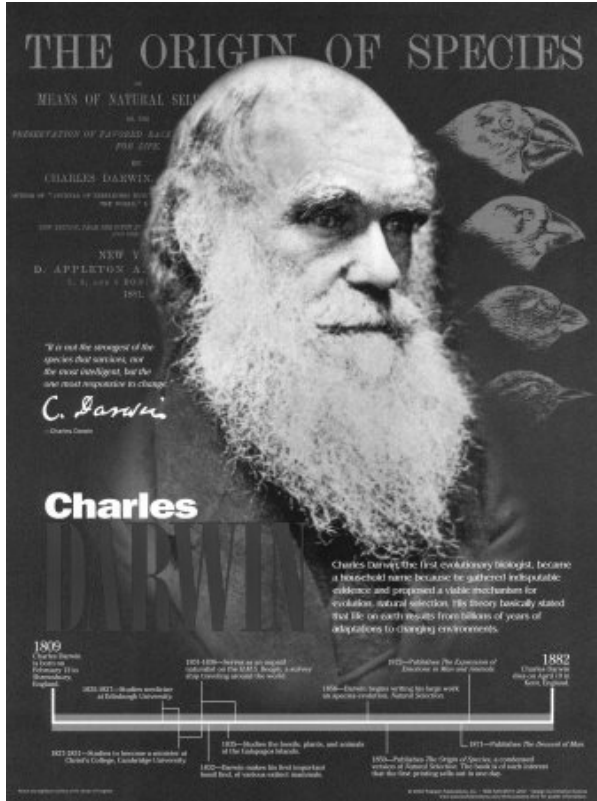
Evrım teoremi ilk olarak 1859 yılında Charles Darwin tarafından ortaya atıldı. Darwin, doğadaki canlıların tümünün önceki daha basit türlerden, ortak bir atadan evrimleşerek geldiğini söylüyordu. Ortaya atıldığı ilk günden beri özellikle kilisenin tepkisini alan bu teori bugün bilimin özellikle biyo-teknoloji ve moleküler biyolojideki gelişmeleri ile artık bir kuram olmaktan çıkmış bir olgu konumuna yükselmiştir. Darwin'in bilime katkısının son derece önemli olduğunu bugün bilimdeki gelişmelerin ışığında söyleyebilsem de doğal seleksiyon ve en uygun olanın hayatta kalması gibi dönemin hâkim liberal ideolojisinin etkisinde kalan düşüncelerine katıldığını söyleyemem.

150 yıllık bu süreçte Darwin, pek çok kişi tarafından eleştirildi. Aslında bugün bu eleştirilerin evrim teorisini destekleyecek gelişmelerle azalmasını beklerken daha da arttığını görüyoruz. 'Evrım teorisi çöktü', 'Bilim adamları bile artık evrime inanmıyor' gibi asılsız

iddialara çevremizde sıkça rastlamaktayız. Bu söylemler konu hakkında fikir sahibi olmayan insanları maalesef kolay etkiliyor. Durum, bilim dünyası için pek öyle değil. Bugün bilimsel makaleleri yayınlayan PubMed'te evrimle ilgili tarama yaptığımızda 177 bin 871 makale karşımıza çıkıyor. Ama yaratılışla ilgili taramamızda karşımıza çıkan makale sayısı sıfır.

Evrım teorisine yönelik eleştirilerin asıl nedeni bilimsellikten öte dinsel nedenler. Tabi insanlar pek çok şeye inanabilirler, dahası yaratılış doğmasını istedikleri ortamda tartışabilirler. Burada asıl sorun yaratılış doğmasının bilimle ilgili derslerde okutulmaya çalışılması, hatta ülkemizde okutulmasıdır. Bu konuda 'Aman çocuklar ikisini de öğrensin' gibi geniş bir tutum sergileyemememizin sebebi yaratılışın bilimsel derslerde okutulacak bilimsel içeriğe sahip olmamasıdır. Nasıl bir tıp fakültesi öğrencisinin reçete yazma ile birlikte muska yazmayı öğrenmesi mantıksızsa; biyoloji derslerinde de dini düşüncelere yer verilmesi o kadar mantıksızdır.

Bu konu hakkında en yoğun tartışmalar Bush yönetimi döneminde ABD 'de yaşanmıştır. Dahası ABD'yi merkez alarak yükselen bu gerici dalga Avrupa ülkelerinde pek istediğini bulamasa da (Tabi Avrupa'da başarısız olduğunu söylemek yanlış olur, pek çok kilise yaratılış doğmasını desteklemektedir) ülkemizde son derece etkili olmuştur. Avrupa ülkeleri arasında evrim teorisi hakkında en düşük bilgi düzeyinin olduğu ülke Türkiye'dir. Yapılan araştırmalarda Evrim Teorisi'ni ders olarak okuyan Tıp Fakültelerinde, öğrencilerin çoğunluğunun teoriyi gerçek bulmadığını görüyoruz. Bu yaklaşımın altında yatan neden tahmin edilebileceği gibi dini öğretilerdir. İnsanlar bu öğretilerin getirdiği ön yargılar ile evrimi okumuyorlar, evrimden uzaklaşıyorlar. Sözün kısası bilgi sahibi olmadan fikir sahibi oluyorlar. Tabi hocalarımızın 'İnananlar Allah yarattı desin, inanmayanlar evrim desin' tarzındaki bilimsellikten uzak tutumlarının olduğu yerde; üniversitelerin kapıları çoktan teolojik düşünceye açılmış bulunuyor. »

Yaratılışın ders olarak okutulmasını kolaylaştırmak için iddialarını biraz daha bilimsel kavramlarla süslediler ve ortaya akıllı tasarım çıktı. Bilinen bir şey vardır ki bilim tartışılmadan, sorgulanmadan ve deneylerle ispat edilmeden yapılmaz. Oysa eski yaratılışçılar akıllı tasarımcılarını bir türlü sorgulayamıyorlardı. Akıllı tasarımdan yola çıkarak dünyada ki canlıların neden %99'un yok olduğunun cevabını veremiyorlardı. Aynı şekilde iddia ettikleri şeyleri deneylerle ispat edemiyorlardı. Yaptıkları tek şey evrimin bugün daha cevap veremediği şeylere işaret ederek evrimi yanlış, kendilerini de doğru kılmaktan öteye gidemiyordu. Yaptıkları şey toplumla bilim arasına kama sokmaya yarıyordu. Bu da bizim için vahim bir sonuç.

Ülkemizde de Harun Yahya tarafından başlatılan bu kampanya ile aynı düşünceler geniş kitleler ile buluşuyordu. Yazdıkları şeyleri okuduğumuzda (okuyabildiğimizde) bilimsel konulardan bahsederken bir anda bilim insanlarına şeytan diye hitap ettiğini görüyoruz. Sonra sözde bilim adamını son zamanlarda yaşanan olumsuz olayları Hz. İsa'nın gelmesine yakın alametlere bağladığını söylerken buluyoruz. Ardından bir anda arkeolojiye el atıp Taş devri ve Cilalı taş devrinin hiç yaşanmadığını; insanın var olduğundan bu yana yüksek bir kültüre sahip olduğunu söylüyor. Antik çağda bile öyle yüksek bir kültüre sahipmişiz ki Hz. Süleyman uçak gibi hızlı hareket eden hava araçlarını kullanıyormuş. Bu sonuçlara nereden mi varmış? Tabi ki ayetlerden. Ayetlerde yetmiyor bilim adamımıza bu defa pilot benzeri heykellerden yola çıkarak olaya deminkinden biraz daha bilimsel açıdan yaklaşıyor ve uçak konusunda biraz daha ısrar ediyor. Hz. Süleyman uçak kullanır da elektrik kullanmaz mı? O dönem yüksek miktarda üretilen elektriğin teknoloji ve pek çok alanda kullanılacağını söylüyor.(cilt 2 s.529)

Bilimle yakından uzaktan hiçbir alakası olmayan bu düşüncelerin geniş kitlelerle buluşmasının asıl nedeni peynir ekmek gibi dağıtılan yaratılış atlasları veya kitaplar değil. Asıl neden toplumla bilimin bir türlü kaynaştırılamamasıdır. Bu konuda düşüncelerini son derece doğru bulduğum Kenan Ateş'in yazısından bir alıntı yapacağım:

Türkiye'de, Avrupa'nın geçtiği ve akılcı düşünmeyi getiren Aydınlanma gibi bir dönemden geçilmemesi; bilimsel düşünce ve bilimsel üretim geleneğinin bulunmaması; üniversiteler dâhil , araştırmacı ve sorgulayıcı bir eğitim yerine ezberci eğitimde ısrar edilmesi; düşünsel hayatın bütün alanlarında egemen kılınması gerekirken neredeyse hemen hiçbir alanda bilimsel bakış ve yaklaşımın egemen olmaması; başta bilim insanları olmak üzere aydınların halktan kopuk olmaları ve bilimin halka yabancılaştırılarak sadece bazı laboratuvarların kapalı kapıları ardına saklanması; başka ülkelerde olduğu gibi bizde de bilim diye sunulan bilimsel bilgi ve düşünce yerine esas olarak teknoloji olması ; dinin etkisi; hurafeler, fallar, medyumlar, safsatalar, akıldışı, bilim dışı hemen her şeyin neredeyse hemen her gün her gazete ve TV'de yayınlanması gibi pek çok etkenin oluşturduğu sosyal atmosfer ve düşünce sistematığı doğal olarak evrim kuramının hak ettiği biçimde benimsenmemesine neden oluyor.

Ülkemizde yakın zamanlarda ilköğretim 8. sınıf kitaplarından evrim bölümü çıkarıldı. Derslerinde evrimden bahseden bir öğretmene soruşturma açıldı. Bu usulsüz davranışların temeli 1980'lere gidiyor. Darbe sonrasında devrimci öğrenci hareketini engellemek için o dönem ılımlı İslam'a başvurulmuştu. Yani bugün bilim insanlarımızın iddia ettiğinin aksine ılımlı İslam politikaları ABD'nin Büyük Orta Doğu projesine değil darbeye dayanıyor. Eğitim sistemi, 1985 yılında yaratılış derslerinin evrim teorisi ile birlikte okutulmasıyla bu politikadan nasibini aldı. Yalnız biz o yıllarda bilim insanlarımızın bu konuda tepkisini duyamazken bugün ki tepkilerine yayınlarından şahit oluyoruz.

AKILLI TASARIMCILARIN İDDİALARI

KAMBRİYEN PATLAMASI

Akıllı tasarımı savunanlar bundan 542-488 milyon yıl önce olan kambriyen patlaması ile ilk canlının oluştuğunu söylüyorlar. Ama biz Batı Avustralya da bulunan 35 milyar yıl öncesine dayanan bakteri fosilleri(ki bu sadece bir örnek) ile bu iddianın doğru olmadığını biliyoruz. Tabi »

kambriyen patlaması sonucu bu 60 yıllık zaman sonucunda birçok canlı türü doğada gözlenmeye başlanmıştır. Evrimsel değişiklikler düz , lineer bir çizgi izlemez ; hiç ya da çok az olduğu uzun denge dönemleri vardır. Evrimdeki değişiklik bu uzun denge dönemlerini kesen ani sıçramalar ile gerçekleşir ve sonra yine yeni bir denge konu oluşur. Bu denge , yeni bir kesinti ya da sıçramaya dek sürer. İşte kambriyen dönemi böyle bir sıçrama dönemidir.

MÜKEMMELLİK

İnsanın mükemmel bir yapıda olduğunu söyleyip , böylesine karmaşık ama gelişken bir yapının evrim ile olamayacağını ancak akıllı tasarımcı sayesinde olacağını söylerler. Buna da ‘İndirgenemez Mükemmellik’ deniyor.

Evrim , en mükemmeli değil , elindeki malzemeye göre ancak yapabileceğinin en iyisini yapmaya çalışmıştır. Bu da canlının yaşamını sürdürmeye yetmiştir. Yetmediği yerde , zorunlu olarak evrim devreye girip ya daha gelişkin bir yapıyı ortaya çıkarmış ya da o türü yok etmiştir. Doğa mükemmel değildir, sadece olması gerektiği biçimdedir. Örneğin mükemmel denilen gözler aslında mükemmel değildir. İnsanın görme yetisi birçok canlınkinden daha kötüdür. Birçok kişi daha küçük yaşlardan başlayarak gözlük takmaktadır. Veya bazı genlerde olan sorunlardan dolayı kişiler renk körü olabiliyorlar.Ama bütün bu durumlar kişinin yaşamını normal olarak devam ettirmesine engel değil.

Aynı iddia bakteri kamçısı için de geçerli. Akıllı tasarımcılar ‘‘Bakteri kamçısı o kadar mükemmeldir ki , bu yapının tek bir noktası dahi eksik ya da bozuk olsa çalışamaz’’ derler. Oysa kamçı proteinini kodlayan genler üzerinde yapılan oynamalar sonucu bu yapıda bozukluk olduğunda bile kamçısının çalıştığını ama dönüşlerini iyi ayarlayamadığını söylüyor.

Birçok canlı iyi olmayan tasarım örneği içerir. Örneğin toplumun çok büyük bir kısmında burun kemiği doğuştan eğiktir. Eğer akıllı tasarımcı ile her şeyi açıklayacaksak bugün insanın vücudunda yer alıp hiçbir işe yaramayan hatta insanların ölümüne neden olan apandisit var olma nedenini nasıl açıklayacağız?

Derslerimizde evrime karşı hocalarımızın bu konuda sessiz kalması bize yetersizliklerini gösteriyor.

EVİRİMİ KANITLAYAN BİR ÖRNEK

Evrimi uzun bir süreçte olduğu için gözlemleyemeyiz. Ama hızlı üreyen canlılarda bu süreç biraz kısalıyor ve bilimdeki gelişmeler ile bizim gözlem yapma şansımız son derece arttı. Son 60-70 yıllık dönemde HIV virüsü evrim geçirdi ve bir türden iki ayrı tür oluşturdu. Bu değişime neden olan başlıca etkenler ilaçlar ve yaşam tarzlarındaki değişim oldu. Batıda görülen ve ilk yıllarda eşcinseller arasında hızlı artışla dikkat çeken çeşit HIV-1 iken; Afrika’da bugün milyonlarca insanı etkilemiş olan HIV-2’dir. Her biri kendi arasında alt gruplara ayrılır. Bu alt gruplar kendi arasında birleşebilmelerine rağmen, birbirleriyle birleşemiyorlar.

EVİRİMİ DESTEKLEYEN FOSİL BİLİMİ

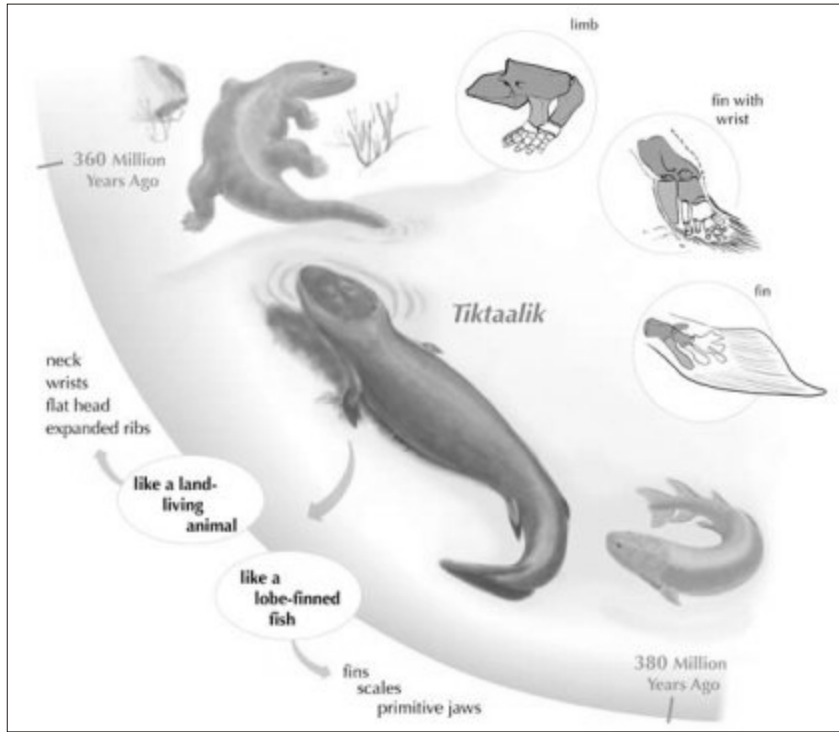
Fosiller bize bulunduğu bölgenin coğrafyası hakkında bilgi verir, canlılık tarihi boyunca basitten karmaşığa doğru ortaya çıkan canlıları , yok olan canlıları , yaşamını sürdüren canlıları, bunların arasındaki geçiş formlarını anlatır.Fosiller evrimin zaman içindeki kayıtlarıdır. Fosilleşme kısaca deniz tabanındaki çökellerin (çamur , kum ,karbonat gibi) katılaşmanın eşliğinde gerçekleşir, böylece canlının yaşadığı ortamın da fosilleşmesiyle canlı taşlaşmış kalıntısı (fosili) katılaştıran taşın içinde yer alacaktır. Yalnız fosilleşme çok kolay olmaz , birçok şartın aynı anda olması gerekmektedir. Bu şartlardan biri bile eksik olsa fosilleşme olmaz.

Bugün ortalarda dolaşan Yaratılış Atlası fosil bilimini hiçbir kurala uymadan yorumluyor, resimlere bakarak fosiller hakkında yorumlar yapıyor. Dâhimiz, bize okurken pes dediğimiz yapıtı ile evrimi bu kez çokerttiğinden emin. Gelin atlata yazan iddialara bakalım:

Atlata bir balık ve bir balık fosili resmi görülüyor; fosilin ve alttaki canlının levrek olduğunu iddia ederek levreklerin 50 milyon yıldır hiç değişmediğini iddia ediyor. Oysa üsteki »

fotoğraf Phareodus testise ait bir fosildir ve Osteoglossiformes (kemikli dilliler) sınıfına aittir. Alttaki canlı ise Lepomis macrochirus türüne ait olup Peciformes (Levrekçiler) takımına ait bir canlıdır. Yani her ikisi de levrek türüne ait değildir hatta aynı takımda bile bulunmuyorlar.

Harun Yahya yine fotoğraflar üzerinden fosil bilimi yapmaya devam ediyor. Ortada katalog numarası, fosil adı, buluşla ilgili bilgi veren herhangi bir referans olmayan bir fosile ait fotoğrafı öne sürerek leoparın 89 milyon yıldan beri hiç evrim geçirmeden günümüze kadar geldiğini iddia ediyor. Oysa bilimsel kaynaklara dayanarak yapılan araştırmalarda en eski leopar fosilinin 3.8 milyon yıl öncesine dayandığı biliniyor. DNA üzerinden yapılan çalışmalarda ise tüm kedigillerin hatta soyu tükenmiş kedigillerin soyunun 20-30 milyon yıl öncesine dayandığı ispatlanmıştır

kafatası 5-6 milyon yıl öncesine aittir. Gerçi bu tarz bilimsel veriler Harun Yahya 'yı pek bağlamıyor.

Yukarıdaki örneklerden de anlayabileceğiniz üzere amaç canlıların daha en başından beri hiç değişmediğini ispatlamaktır. Ama gerek fosiller gerekte moleküler biyolojideki gelişmeler bize canlıların evrim geçirerek , farklılaşarak bugüne geldiklerini gösteriyor.

Evrimi iyi öğrenirsek kendi mesleğimizin biricik öznesi olan 'insan'ın vücudundaki gelişmelere daha iyi hâkim olup, her türlü

mekanizmayı daha iyi anlarız. Ayrıca yine mesleğimiz için ve doğayı daha iyi kavrayabilmek için diğer canlılar hakkında fikir sahibi olmamız da çok önemli (Örneğin antibiyotik direncinin mantığını kavramak için). Son söz olarak evrimin bir

TÜRLER DE BAŞTAN AŞAĞI YANLIŞ

Atlasın en büyük özelliği bence akıl almaz hataları; deniz yılanına ait fosil yorumlarken onun yılan balığı olduğunu iddia ediyor.

Bu kadar büyük hatalara yer veren bir atlasta Harun Yahya'nın konuşmalarında söylediği 70-80 milyon yıl öncesine dayanan insan kafatasını göremedik. Zaten bulunan en eski

inanç sistemi değil bilim olduğunu unutmayalım diyorum.

Tanıdık, Çok Tanıdık

Uçurtmalara

Sevinç Ödül Oruç
Ankara TÖK

Son on dakikadır ısıttığı demir banktan kalktı, otobüse doğru ilerledi. Soğuk, keskin bir sonbahar rüzgârı esti. Güneşin kavurduğu dağlarının, topraklarının rengi saçlarına olanca beyazlığıyla kafa tutan inatçı yüzü gerildi. Kimsenin yolcu etmeye gelmesini istememişti; güçlü görünecekti. Güç? Güç değişmişti. Ailesinden, ağaçlarından düşe düşe dizine haritasını çıkarttığı bahçelerden, her seferinde uçamayacağı söylenen ama onu hiçbir zaman utandırmayan uçurtmalarından uzak kalacağını yansıdığı gözleri yaşlanmamalıydı.

Bir haftadır sürekli artan bir endişeyle tekrarlanan uyarıları aklından teker teker geçirdi. Adını soyadını olabildiğince düzgün bir Türkçeyle söyleyecek, memleketini mümkün olduğunca söylemeyecek, söylese de köyünde değil merkezinde oturduğunu belirtecekti. Etnik köken, ırk, mezhep sorularını yuvarlayacaktı, politik konulara girmeyecekti, hiçbir eyleme katılmayacak, propaganda yapmayacaktı; babası gibi üniversiteden mi atılsındı. Okuduğu kitapları, dinlediği kasetleri getirmemişti zaten. Arkadaşlarıyla belli TV kanallarını izleyecekti, popüler sinemalara gidecekti. Kıyafetlerinde belli renklerden kaçınacaktı, bazı tarihleri unutacaktı, politik insanlardan uzak duracaktı. Kavgalara hiç bulaşmayacaktı. Kendisi ezmeyecekti belki ama ezilenin yanında durmayacaktı; tarafsız, tepkisiz, duysuz kalacaktı: Kuzeni böyle yapmamış da ne olmuştu sanki; dövülmüş içeri tıklmıştı, nerde olduğu bile belli değildi. Sürekli dikkatli olacaktı, cep telefonunu, cüzdanını kontrol edecekti. Üstünde çok nakit bulundurmuyacaktı. Arkadaşlarına borç vermeyecekti, hiçbir şey ısmarlamayacaktı. Arkadaş? Arkadaş kimdi? Arkadaş değişmişti. Zaten burs çıkmazdı, parasını mantıklı harcamalıydı.

Muavine yurttaki küçücük dolabına sığabilecek kadar eşya koyduğu valizini verdi. Umarsız görünmeye çalışan meraklı gözler arasında ilerleyip pencere kenarındaki yerini aldı. Sahiden yanında nasıl biri yolculuk edecekti? Erkekti mutlaka. Bay yeri diye ayırmıştı görevli. Bayan-bayan, bay-bay yerleşimi kendisini potansiyel tecavüzcü gibi görmesine neden oluyordu ama itiraz etse yumuşaklık denirdi, hoş karşılanmazdı hatta daha kötüsü sapıklıkla itham edilirdi. Neyse gelince görürdü. Hem belki kimse gelmezdi; şimdi yaşlı bir amcanın dur durak bilmez soru yağmuru, ilgi bekleyen bakışları, tükenmek bilmeyen nasihatleri, anıları hiç çekilmezdi. Sanki genç biri gelse konuşacaklardı. Aslında anlatmak isterdi endişelerini, sıkıntılarını, tüm sınırlardan ve tüm sınırlamalardan nasıl nefret ettiğini, uzaklıklarını, belki sevinçlerini, belki sevdiklerini, içinde kalbiyle birlikte götürdüğü yârini . . . yârini. Gözlerine her baktığında kendini erik ağacının tepesinde hissettiği, dalından ayağını çekerken yapraklarının yeşilinin sarısının bin bir tonunun cümbüşünde kaybolduğu, ilkbahar güneşini uğurlamadan inmek istemediği erik ağacını . . . Ama anlatmamalıydı bir yabancıya. Yabancı? Yabancı kimdi, neye göre yabancıydı? Yabancı, o da değişmişti.

Otobüsün hareket etmesine az kalmıştı ki, feleğin çemberinden geçip raconu öğrendiği belli, kendi hınzırlığından emin orta yaşlı, bakımlı, marka giyimli biri geldi. İthal parfümünü çevredeki insanlara koklatarak iyi yolculuklar diledi güvenli bir sesle, yan koltuğa yerleşti. Acaba kendi ilerde nasıl olurdu? Akıl yürütemeyecek kadar yorgundu.

.....

Uykusunu bölen yoğun ışıklar gözlerini yakarken ne olup bittiğini anlamaya çalıştı. Mola yeri değildi ama birçok firmaya ait otobüsler sıra sıra dizilmişti. İçeri bir jandarma eri girdi. Kimlik kontrolüymüş. Tedirgin tedirgin nüfus cüzdanını çıkardı; yanındaki çoktan hazırlamıştı. Jandarma eri yüzüne bakarken kendini aşağılanmış, suç işlemiş gibi hissetti. Sinir oluyordu böyle heriflere ya bir şey yapamazdı. İster misin şimdi bu cins senden şüphelensin, otobüsten indirsin sonra da kendi kim vurduya gitsin? Ürperdi. Bir gün bütün otobüsler birbirleriyle selamlaşmak için dururlar mıydı acaba? Zordu belki ama hayali güzeldi. En azından bunu düşünecekti. Yeniden daldı.

.....

Ay güneşle henüz vedalaşmıştı ki muavinin dürtüklemesiyle uyandı. Pencereye dayadığı kolu üşümüş, nasırlaşmış elleri daha bir beyazlamış, boynu tutulmuştu. Reklâmını her yerde gördüğü neskafesini içti. İçi ısındı, ısınmalıydı da. Toparlanmalıydı, valizi yurda götürecekti, görevliye kontrol ettirecek, mümkünse düzenleyecek derse yetişecekti; hızlı hareket etmeliydi. Hatırlatılmasından bıktığı uyarılar beyinde belirmeye başladı. Yeniden bunaldı.

Gökyüzüne baktı, kocaman fabrika bacalarının isle boyadığı gökyüzüne. Arandı, uçaklar çirkin uçaklar vardı, hiç uçurtma yoktu. Kulakları erik ağacı yapraklı, reçine kokulu uçurtması ipini koparıp buraya gelir miydi?

Reşesmer Birisine

Düzenleme:: Abdulselam Özdemir ÇÜTÖK
Kaynak :Yüksekova Haber, İrfan Sarı

Aşk garip bir şeydir, yani esasen birdenbire meydana gelir. Az voltajdaki cereyan ya da zararsız bir böcek gibi dişler tenini insanın. Sonra etkisini gösterir, diş izi kan içine, kanın içi kalbin merkezine hükmeder...

Yer ve zaman imi yoktur. Mayın gibi infilak etmeye hazır düzenek hesabı ayak basınca havaya uçar. Esasen ayak basmaya kadar vardırmaz, bazen bir bakışla havalanır ansızın...

Vakti zamanda aşka hüküm edemeyen mirler ve beyler, hükümdarlar, imparatorlar aşkın pınarından içmek için tahtlarından, kariyerlerinden vazgeçmiştir biliyorum.

Biliyorum yarın vurduğu yerde kan akmaz sızar. Bu sızıntı saltanatları deviren ve saltanat yerinde göklere erişmiş yeni hükümdarlıklar inşa eden değerdedir.

Umut taşı düşer kalbin güneşinin doğduğu yere ve sızar bir sızak kendi takatince.

Can, aşka sevdaya söylenecek söz kalmıyor insanın beyin katlarında hele bu katlarda bir konuk alıp yüreğini döküp kurşun nazarlarını yürümüşse ve oturmuşsa önüne geçmek zordur. Taphığım kitap, inandığın dava kadar kutsal olan ne varsa o da vardır orda.

Kendince ve kalbince bir başak salkımını doydu diye bellersin ya öyle bellersin işte...

Ama aşk cereyandır şarteli düşüp, gitmeye dursun, karanlık çepeçevre sarar etrafı.

Ansızın evet ansızın çıkar hayatımızdan ve etraf karanlık kalır. Aşk kanamaya başlar, "durdur tanrım durdur bu akan hayatı" der insan.

Sözüm olsun, aşk ne kadar güzelse insan o kadar güzel olsun diye. Sözüm olsun, dağlar devrilirken omzumla devrilmesini durdurayım diye...

Bilmeni isterim; bir şairi sevmek nasıldır ben bilmem, ama bir şair nasıl sever onu çok iyi bilirim. Kan dudağı nasıl severse ve nasıl düşerse bedene kalp öyledir şairin sevdası. Toprağı ana rahminde filize bırakacak kadar cesurdur. Titreyen çıra alevi gibi rüzgara direnecek kadar narin. Ama baştanbaşa dünyayı yaratacak kadar hünerli aşkı bilir bilesin.

Şairleri sevmek güneşi sevmek kadar riskli ve heyecanlıdır. Yakın edersen yakar tenini, uzak tutarsan üşür ya insan işte öyle bir şeydir. Ama mütevazı olmak gerekirse şairleri sevmek deli işi değil çünkü bildik bütün şairler delidir.

İnsanı uçurum kıyısında alacak yegane aşk şairlere duyulan aşktır. Çünkü şairler yaratıcıdır, üreticidir insanın var olan uyumuş duygularını harekete geçirirken kavgayı aşılar. Meyve fidesini aşlamak gibidir belki ama onların sözleri ve onların elleri ruh verir inkara gelinmez.

Ben şair olmak için kaç zamandır dünyayla, içimdeki dünyayla savaşırmaktayım bunu da hiç unutma.

Gülmek bildik bütün insanlara yakışandır bunu da belirtiyim ve doğanın bize sunduğu sofrasında bütün bitkiler, yaratıklar bizce gülen yanlarıyla oturur başköşemize.

Sevgiyle söz ediyorsun ya gülmelerimden, ben gülmeyi o kadar arzuluyorum ki kaç zamandır. Çünkü içimde bir süngü paslanıp durmuş.

Hani korkmadan sevmek akıllıların işi desem uymayacak biliyorsun. Çünkü sevmek yürek ister, yürekte atacağı adımları emin atar. Böyle bakınca korkmalı severken... Korkmalı ki uzun zaman dilimlerinden kervanları katarları geçirir gibi aşkı taşımak için. Korkmalı ki korktuğumuzun tadını da aşkın beşiğine takmak için. Böylece filizin büyümesine an be an şahit olabilir insan ancak.

Ancak sınırsız sorumlu olduğumuz bir canımız var her şeyden önce ve o canın barındırılacağı bir mahzeni, o mahzenin bir kilidi, o kilidin bir anahtarı var. İster köşk, ister saray, ister gecenin konuk olduğu bir tarafa mutlaka bir barınacak yeri.

Bu yerde şarki ve türkü söylemeyi o kadar çok hak ediyoruz ki hiç sorma...

Çokta yaşamayı aşkı...

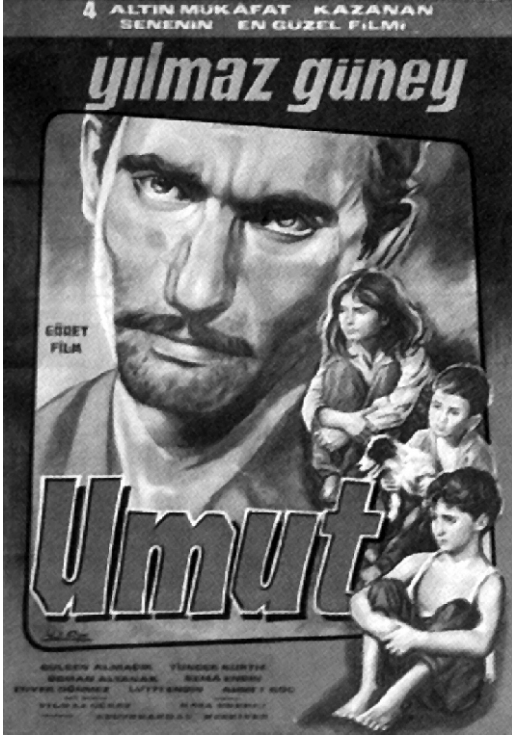
Gelir sandığımız günler şuracıkta bekler bizi az ötesinde kıyametin. Bak nice olur işler.

Acıtacak mı bilmiyorum güneş dağlara batarken ama ben güneş batarken yarın doğacağını umut ederek aşkı seviyorum.

Sevdamlar...

Yılmaz Güney ve 1960-1980 Yılları Arası Türk Sineması

Ender Cesur
Ankara TÖK

Türk sinemasının en önemli isimlerinden biri olan Yılmaz Güney (Yılmaz Pütün), 1937 yılında Adana'nın Yenice köyünde doğmuştur. Liseyi Adana'da tamamladıktan sonra İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'ne kaydolar. Güney'in sinema ile tanışması da üniversite yıllarına

rastlamaktadır. Atif Yılmaz Batıbeki'nin filmlerinde senaristlik, yönetmen yardımcılığı ve oyunculuk yaparak hem kamera arkasında hem de sahne üzerinde kendini geliştirme fırsatı bulur. 1961 yılında, "On üç" adlı edebiyat dergisinde yayınlanan "Üç Bilinmeyenli Eşitsizlik Sistemi" başlıklı öyküsünde komünizm propagandası yapmak suçundan hapse girer. Bir buçuk yıllık bir cezadan sonra, sinema çalışmalarına geri döner ve pek çok vurdulu-kırdılı filmde boy gösterir. Kendi söylemiyle "durmadan kaçan, istemediği olaylara karışan, yabanın kadınına yan gözle bakmayan, isyankar ve yenilmeye mahkum edilen ezik insanlara" hayat verir. Sinemasal açıdan çok fazla önem taşımayan ve kendisine "Çirkin Kral" lakabını kazandıran bu tür filmlerden sonra, ilk önemli filmi olarak kabul edilen Seyit Han'ı (1968) yönetir. Başrolünü de üstlendiği film naif bir aşk öyküsünü perdeye taşır ve epik anlatımıyla dikkat çeker. Kendi yaşamından kesitler sunduğu Umut (1970) ise Yılmaz Güney'in kariyerinde bir dönüm noktası oluşturur. Filmde karısı, çocukları ve anasıyla birlikte bir gecekonduya yaşayan faytoncu Cebbar'ın

(Y.Güney) hikayesi anlatılır. Bir arabanın atlarından birine çarpıp öldürmesi sonucu gittiği karakolda, kurulu düzenin polisi tarafından neredeyse suçlu çıkarılır. İşini kaybeden Cebbar, son umudunu bir hazineye bağlar ve günler süren bir arayış sonucu aklı dengesini yitirir. Güney, Umut filmiyle gerçekliği Yeşilçam geleneklerine ödün vermeksizin kavramayı başarır. Ağıt, Acı, Umutsuzlar ve Baba (1971) aynı çizgiyi sürdürür. Almanya'ya gidebilmek için bir başkasının yerine hapse girmeyi göze alan bir işçinin öyküsünü anlatan Baba'nın Altın Koza Film Festivali'nde en iyi film, Yılmaz Güney'in ise en iyi erkek oyuncu seçildiğinin duyurulmasından bir gün sonra, jürinin yeniden toplanarak sonucu değiştirmesi, sinema tarihinde büyük bir skandal olarak yerini almıştır. 27 Mart 1972'de sıkıyönetim mahkemesince tutuklanan Güney, genel aften yararlanarak 20 Mayıs 1974'te tahliye olunca Arkadaş filmi çekti. Burjuva yaşam tarzını büyük bir titizlikle aktaran film, Türk sinemasının burjuvaziye yönelttiği ilk eleştirel bakışıdır. 1974 yılında bir yargıcı öldürmekten tutuklanması üzerine yarım kalan Endişe filmi yardımcı Şerif Gören tamamlar. Belgeselci anlatımıyla dikkat çeken film, pamuk işçilerinin nasıl sömürüldüklerini anlatırken, grev gibi konulara da değinir. Yılmaz Güney'in senaryolarını yazdığı Sürü (1978), Düşman (1979) ve Yol (1982) yönetmenin tutuklu olması sebebiyle Zeki Ökten ve Şerif Gören tarafından yönetilir. Yurtdışına kaçmak zorunda kalan Güney, Yol ile katıldığı Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye Ödülü'nü kazanır. Yönetmen son filmi Duvar'ı ise Fransa'da yönetir. Bir cezaevinde yaşananları, çocukların maruz kaldığı şiddeti gündeme getiren, cezaevini ülkenin mikrokosmosu olarak veren film, Güney'in biriktirdiği öfkenin de etkisiyle gereksiz bir şiddete yer verince gösterime girdiği ülkelerde beklenen ilgiyi görmez.

1984 yılında mide kanserinden ölen Yılmaz Güney'in mezarı, Paris'te Père Lachaise Mezarlığı'nda bulunmaktadır.

Yılmaz Güney, şüphesiz Türk sinemasının mihenk taşlarından birisidir. Güney'in önemi, »

senaryolarını yazdığı filmlerde sosyalist dünya görüşünden yola çıkan bir gerçekçilik anlayışını benimsemesinde yatar. Yılmaz Güney'in etkin olduğu 1960-1980 yılları arası Türk sinemasında toplumsal gerçekçi akımın ilk örnekleri verilir. Bu dönemi irdelemeden önce gerçekçilik akımına değinmek gerekir.

Gerçekçilik akımı, 19. yüzyılda sanayinin gelişmesi ve bu gelişmelerin yarattığı toplumsal çelişkiler sonucu ortaya çıkar. Sermaye ile emek arasında sürekli bir çatışma vardır. Sanatçıya düşen, insanoğlunu mutsuzluğa hazırlayan bu çatışmayı, bu çatışmanın ürünü olan çelişkileri sanatsal olarak saptamaktır. Sovyetler Birliği'nde Stalin döneminde Komünist Partisi sanatı kendi denetiminde tutmak istemiş ve belli misyonlar yüklemiştir. Buna göre sanatın amacı, komünist ideolojinin gerçekleşmesine hizmet etmektir. Bu amacı gerçekleştirecek sanata "toplumcu gerçekçi" sanat denmiştir. Karl Radek, SSCB Yazarlar Birliği Kongresi'nde yaptığı konuşmada, gerçekçiliğin sadece kapitalizmin çöken kültürünü yansıtmayacağını, yeni bir toplumu ve onun kültürünü

yaratabilecek sınıfın (işçi sınıfı) doğuşunu da yansıtacağını söylemiştir. Marksist filozof ve eleştirmen Lukacs gerçekçi sanatı ikiye ayırır: eleştirel gerçekçilik ve toplumcu gerçekçilik. Eleştirel gerçekçi sanatçı, yaşadığı toplumun sorunlarını eleştirel bir biçimde yansıtır. Topluma dışarıdan bakar. Toplumsal gerçekçi sanatçı ise toplumu biçimlendirme mücadelesi verir. Marksist öğretisi doğrultusunda, işçi sınıfına rolünü anlatır.

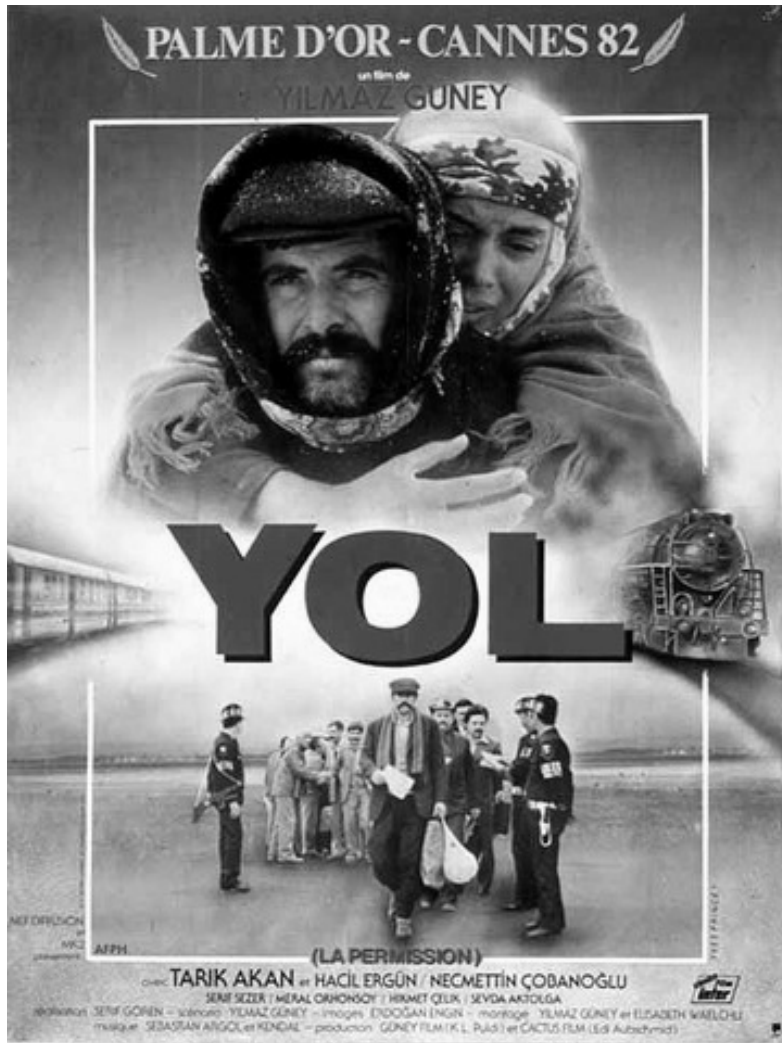
Konumuz olan 1960-1980 arası Türk sinemasında, toplumcu gerçekçilikten değil de toplumsal gerçekçilikten bahsetmek daha doğru olur. Çünkü Türk düşünce yapısında milliyetçilik belirgin rol oynar. Böyle bir durumda sol hareketler bile milliyetçi bir söylemle birleşmektedir. Bunda hiç kuşkusuz resmi ideoloji olan Kemalizm'in, toplumsal sınıfları reddetmesinin büyük etkisi vardır. Toplumsal gerçekçilik, toplumcu gerçekçilikte olduğu gibi Marksizm'in evrensel ilkelerine değil, Kemalizm'in milliyetçi ve halkçı tarafına yaslanır. Tüm bu özelliklerinden dolayı toplumcu gerçekçi tabiri bu filmlere uymamaktadır. Bu dönem filmlerinin çoğu bir toplumsal sorunu gündeme getirirken, sosyalist bir toplum modeli ön görmezler. Bu sanatçıların bir kısmı sosyalist olabilir ancak bu dönem filmlerinin hiçbirinde belki sansür, belki baskı yüzünden sosyalist önermelere rastlanmaz. Bu dönemde yapılan filmler içinde en cüretlisi sayılabilecek ve işçi problemlerini gündeme taşıyan, grev-sendika hakkını işleyen, senaryosu Vedat Türkali tarafından kaleme alınan *Karanlıkta Uyananlar* bile sosyalist bir ideolojiden çok milli sanayiye savunan bir film olmaktan ileriye gidememiştir. Filmin finalinde, işçilerin ellerindeki bir pankartta yazanlar ise oldukça düşündürücüdür: "Türk işçisi anayasanın bekçisidir!"

Metin Erksan'ın *Gecelerin Ötesi* filmi Türk toplumsal hayatına eğilen ilk yapıt olarak değerlendirilebilir. Erksan daha sonra çektiği *Yılanların Öcü* ve *Susuz Yaz* filmlerinde mülkiyet sorunu gibi önemli konulara eğilmiştir. 1960-1965 yılları arasında Metin Erksan ile birlikte Halit Refiğ de dikkat çekici pek çok film ortaya çıkarır. 1965'teki genel seçimlerde Demokrat Parti'nin uzantısı olan Adalet Partisi iktidarı tek başına ele geçirdikten sonra ülkede muhafazakar eğilimler artmıştır. Toplumsal gerçekçi filmler gışede başarısız »

olmaya başlar. 1965-1975 arası döneme iki yönetmen damga vurur: Lütü Akad ve Yılmaz Güney. Akad bu dönem içerisinde hem ulusal bir sinema dili arayışı içinde olmuş, hem de toplumsal sorunlara eğilen filmler yapmaya çalışmıştır. Bu dönemde 1960-1965 arası kadar yoğun toplumsal gerçekçi filmler yapılmamışsa da yönetmenler gerçekçi eserler vermeye devam ederler ve Umut ile toplumsal gerçekçi sinema akımı zirveye ulaşır. 1960-1965 dönemi filmler 27 Mayıs dolayısıyla daha çok ekonomik sorunlara eğilirken, 1965-1975 arası çekilenler ekonomik sorunların yanı sıra kültürel sorunlara da eğilmiştir.

Son olarak, bu dönemi anlatırken 1965 yılında kurulan ve devrimci sinemayı savunan Sinematek Derneği'nin önemini

vurgulamak gerekir(kurucular: Aziz Albek, Hüseyin Baş, Adnan Benk, Cevat Çapan, Adnan Çakır, Şakir Eczacıbaşı, Muhsin Ertuğrul, Sabahattin Eyüboğlu, Macit Gökberk, Mazhar Şevket İpsiroğlu, Tunç Okan, Nijat Özön, Onat Kutlar, Semih Tuğrul, Tunç Yalman). Dünya sinemasından(özellikle demir perde ülkelerinden) örnekler sunan Sinematek, Türk seyircisine sinemanın her şeyden önce bir sanat dalı olduğunu göstermiştir. Fransız Sinematek'in kurucusu olan Henri Langlois'in Fransa'da tanıtacağı Yılmaz Güney'in, diğer meslektaşlarının aksine(Halit Refiğ Sinematek'in CIA tarafından kurulduğunu öne sürmüştür) Sinematek'e her zaman destek vermesi şüphesiz bilinçli ve oldukça manidar bir seçimidir.

Bir Endülüs Köpeğinin Babası

Tiber Mentеше
Marmara TÖK, Dönem 1

Yolculuk, Varış, Bazı İzlenimler

Daha gökyüzü aydınlanmadan yola koyulmam gerekiyordu *Dali*'yle buluşabilmek için. Kolay değil tabi böyle fırsatlar seyrek karşımıza çıkar yaşam denen kısa süreçte.

Ben de bu fırsatı kaçırmayayım dedim ve gerektiği gibi yaparak erkenden yola çıktım 10'da açılacak müze için. Defalarca geçtiğim İstanbul Boğazı, sabahın ilk ışıklarıyla bir başka görünüyor. Hoş deniz kokusu ve tarihi manzara insanı her seferinde farklı etkiliyor. Beşiktaş'a indim ve daha önceden sözleştiğim arkadaşımın buluştu. Birlikte serginin düzenlendiği Sakıp Sabancı Müzesi'nin yolunu tuttuk. Beşiktaş'tan Emirgan'a (Sabancı Müzesinin bulunduğu semt) olan otobüs yolculuğu sırasında şoför ve biletçiyle olan ilginç muhabbetimiz bu sergiyle ilgili ilginç bir anı olarak hafızamızda yer etti.

Aktarıyorum:

Arkadaşım: Abi biz Sabancı Müzesi'nde inecektik. Ne kadar yolumuz var daha?

Soför: Çocuklar bir şey soracağım. Ne var bu müzede insanlar sabahın köründe kuyruğa giriyorlar?

Biz: *Salvador Dali* sergisi var abi.

Soför: Kim bu *Salvador Dali* yav?

Ben: Ressam.

Arkadaşım: Sürrealist.

Soför: Vay anasını be sürrealiste bak parayı kırıyor vallahi... hauahaha

Biletçi: Abi biz de mi iki resim yapıp sergi açsak... hehehehe

Çocuklar siz iki durak sonra ineceksiniz. İyi ki erken gelmişsiniz kuyruğa kalmayacaksınız.

Biz: teşekkürler.

Burada ilginç ve komik olan taraf bu otobüsün gün boyu bu müze önünden geçmesine rağmen şoför ve biletçinin koca SALVADOR DALÍ yazılarını görmemiş olmalarıdır. En azından burada neyin döndüğünü, bir kez okuyabilirlerdi.

İşte bu muhabbetle birlikte yolun nasıl geçtiğini fark edemeden müzeye ulaşmıştık.

Müze giriş fiyatı İstanbul'daki birçok

müzede karşılaşacağınız gibi gayet uygundu. 3 liraya *Dali* Sergisi gezilebiliyor. Yani her gelir düzeyinden insan sergilere girebilir. Hatta bu diğer sanat faaliyetleri içinde geçerlidir. Örneğin yıkılmaya çalışılan AKM' de (Atatürk

Kültür Merkezi) 5 liraya bir opera izleyebiliyorsunuz. Fiyatlar öyle uygun ki kendi ülkelerinde müze, opera fiyatları hiç de ucuz olmayan turistler bunu fırsat sayarak memleketimizde bizim doldurmamız gereken salonları dolduruyor maalesef. Bu da dikkat edilmesi gereken noktalardan biridir.

Tüm bunların ötesinde biletinizi alıp sergiye bir kez girdikten sonra kendinizi kaptırmamanıza imkân yok. İçerde kendinizi yitirebilirsiniz. Bu sebeple zamanın geçiş hızının farkına varamadık. Yaklaşık 5 saat kaldığımız sergide hem ruhsal hem de fiziksel olarak çok yorulduk itiraf edeyim. Ama şöyle bir gözümü kapatıp duyduğum hazzı düşününce bunun devede kulak kaldığını söyleyebilirim. Zekâ resimlerdeki her fırça darbesinde görülüyor. Her yeni resme bakışınızda *Dali* bir adım daha göğe yükseliyor. Gezerken sergiyi; şaşırmanın eğer ruhunuza bir resimde rastlarsanız, kendinizi derin rüyalara dalmış bulursanız. Gerçeküstücülüğü düşünün açıklamak için gizi, çözebilmek için bilinci ve onun anlaşılmaz gizini.

Bilinçdışı, Deha, Dali Ve Gerçeküstücülük

Gerçeküstücülükten şöyle bir bahsetmek gerekirse, 1924'te *Andre Breton* tarafından ilk »

manifestosu yayımlanan akım; müzik, film, edebiyat ve resim gibi birçok alanı etkisi altına almıştır. Bu akımda asıl amaç bilincin ve bilinçaltının kavuşturulmasıydı. Sigmund Freud'dan etkilenen Breton için bilinç dışılık düş gücünün temel kaynağı, deha ise bu bilinçdışı dünyasına girebilme yeteneği idi. (Sigmund Freud gerçeküstücülüğü etkileyen önemli insanlardan biridir. Dali'nin eserlerinde Freud'u çokça görmek mümkündür.)

Dali'nin gerçeküstücü eserler veriş i ise çocukluk döneminde **resme başlayışı ve kendini arama döneminden** sonra olmuştur.

Resme ilk başladığı yıllarda izlenimci (empresyonist) çalışmış, ailesi ile oturduğu İspanya-Fransa sınırına birkaç kilometre uzaklıkta bulunan Pireneler'in eteğindeki *Cadaqués* (*kadakez*) sahil kentini bol bol resmetmiştir. Sergi Dali'nin bu eserleriyle başlıyor. Ve kendini arama dönemiyle sürüp gidiyor.

Arayış döneminde Madrid'de bulunan sanatçı, kübist (denince Picasso) ve Dadaist (ana karakteri mantıksızlık ve var olan sanatsal düzenin reddedilmesine dayanan akım) eserler verir. Daha sonraları Pablo Picasso ile tanışmasıyla, eserlerinde Picasso etkisi birkaç yıl devam edecektir.

Gerçeküstücülüğe dahil olmadan hemen önceki dönemde *Dali*; geleneksel sanata

karşılığını, modernizmi ve futurizmi savunduğunu anlatan “Sanat Karşıtı Katalan Manifesto” ’yu yayımlamıştır.

Sanat hayatının büyük kısmını gerçeküstücülüğe adadıktan sonra, yaşamının son döneminde hocalarının dediği *Michelangelo* ve *Velasquez*'in klasiklerini kendi tarzıyla tekrar yorumlamıştır.

Eserleri, Göze Çarpanlar

Burada sergide fark ettiğim ve okuduğum bazı önemli noktalardan, *Dali*'nin resimlerindeki karakteristik özelliklerden bahsedeceğim.

- *Dali* gerçeküstücülüğü sadece resimle değil güçlü bir şekilde filmle de yansıtmıştır. Arkadaşı *Luis Buñuel* ile çektikleri “L'Age D'Or”(Altın Çağı) ve “Un Chien Andalou” (Bir Endülüs Köpeği) adlı filmler gerçeküstücü özellikleri o kadar iyi yansıtmıştır ki *Dali*'yi gerçeküstücü topluluğa kabul ettiren eserlerin bu filmler olduğu söylenir.
- Walt Disney'in desteğiyle *Destino* adlı bir çizgi film yapmıştır. (Film yapılışından 58 sene sonra sahnelenebildi.)
- Yine Alfred Hitchcock'un “Spellbound” adlı filminde rüya sahnelerinin dekoru *Dali*'nin tasarımıdır.

Bir Endülüs Köpeği filminden bir sahne
Bu imge Dali tarafından sıkça kullanılmıştır.

- “Çılgın Tristan” adlı bir bale yazmış, arka perdesini kostüm ve dekorlarını tasarlamıştır. »

**İlahi Komediya çizimlerinden
Dali'nin sık kullandığı imgelerinden
koltuk değneği açıkça görülüyor.**

- “Don Kişot” ’un ilk basımının 400. yıldönümünde ve aynı şekilde “İlahi Komediya” ’nın 700. yıldönümünde tekrar basılacak olan bu eserlerin çizimleri Salvador *Dali*'ye yaptırılmıştır.
- Birçok sanatçıyı etkileyen dünya olayları dışında (Dünya savaşları, ihtilaller...) bilimsel gelişmeleri de takip edip, bu gelişmelerden esinlenerek birçok eser vermiştir. Crick, Watson ve Wilkins'in DNA yapısını açıklayarak aldıkları Nobel ödülü sonrası *Dali* onlara ithafen bir eser vermiştir.
- Atomun parçalanışı, özellikle atom bombası ve yıkıcı gücü *Dali*'yi derinden etkileyen gelişmelerdir.
- Ayrıca bazı eserlerinde geometrik hesaplara dayandığını görürüz. Bazı eserlerinde ise üstün zekasıyla 3 boyutu size sunar.
- İmgeler tüm eserlerinde ağır basar. Hiç bir şeyi doğrudan vermemiştir. Ancak yorumlayarak ve çok eserinde görülebilen kendisinin anlamlandırmış olduğu imgelerin anlamlarını bilerek eserleri anlamlandırılabilir. Örneğin çok eserinde gördüğümüz koltuk değneği ölümü ve

dirilişi semboller. Bunun gibi birçok imgeye sergideki eserlerde rastlamak mümkündür.

Son Söz

Sergiye tamamladığımızda ne kadar yorulduğu

muzun
önemi
kalmamışt
1. Bize
mükemme
1 saatler
yaşattığı
için
*Salvador
Dali*'ye
minnettar
kaldık.
Ona olan
hayranlığı
mız biraz
daha arttı.
Kesinlikle
gidilip
görünmesi
ne
değecek
bir sergi, herkese tavsiye ediyorum.

**İlahi Komediya çizimlerinden
Kuşkulu Dante**

Bu sergi en azından hayata bakış açısını genişletiyor. Bir olaya farklı farklı bakmamızı sağlıyor. Gezdikçe; 'öyle dememiştir' ya da 'bu kadarı da düşünülemez' dediğiniz şeylerin kâğıtlar, tuvaler üzerinde dansına şahit oluyorsunuz. Bunları gördükten sonra bir insanın yaratıcılığının, hayal gücünün artmaması olası değildir. Resimleri anlamaya çalıştıkça sanki insan daha akıllanıyor daha farkına varıyor. Hatırlarsanız *Breton* başta “bilinçaltını anlayabilmek dehadır.” diye başlamıştı. İşte gerçeküstücülüğün sağlam örneklerinin gerçekte bulunduğu bu sergide izleyerek ve düşünerek birer dahi olmaya çalışıyoruz.

Kaynaklar:

<http://muze.sabanciuniv.edu/exhibition/exhibition.php?lngExhibitionID=84>
http://en.wikipedia.org/wiki/Salvador_Dal%C3%AD
<http://www.salvordalimuseum.org/home.html>
<http://www.dalionline.com/indexdali.html>

La Dolce Vita

Ozan ÖZTAŞ
Marmara TÖK

Marmara Üniversitesi Tıp fakültesi öğrencileri bugünlerde dünya sinemasının seçme yapıtlarını izliyor, tartışıyor. Tartışmalar, eğitim sezonun başından bu yana yürüttüğümüz programa göre İtalyan sineması üzerinde yoğunlaşıyor. Bu vakte kadar Visconti, Rossellini, Fellini, Antonioni filmlerinin tartışmaları ile sinema ve sinema dilini, misyonunu kavramak adına bir hayli yol kat edildi. İtalyan yeni gerçekçiliğinin ve program izleğinde sanatsallaşmaya başlayan filmlerin en çok sevilenlerinden biri olan Fellini'nin La Dolce Vita'sına (Tatlı Hayat) dair grubun da izniyle boyumuzu aşan birkaç söz söyleyelim (Dördüncü paragrafımız filminden yoğun alıntı içeriyor, peşinen uyaralım.) :

Modernitenin mutlu edemediği kıta Avrupa'sı, dünya savaşları ile sarsılmıştır; uluslar ideolojilerin mengenesinden sıyrılma çabası içindedir. Tüm batının buhranı haline gelmekte olan varoluşsal arayışlar, entelektüelleri çıkmazlara sokmaktadır; batı aydını modern zamanların sınırında ideolojilerin benimsetemediği anlamı aramaktadır. Kuşkusuz bu sıkıntı 50'li yıllarda dünyanın kültür mirasının önemli bir bölümünü sınırları içinde bulunduran, sonraları ekonomik kalkınma mucizesi olarak adlandırılacak ülkenin yeniden inşa sürecini yaşayan İtalya'da da; yani değişmekte olan toplumsal doku ve yeni yüksek sosyetenin dekor teşkil ettiği bu ortamda da hissedilmektedir.

“Hayat nedir?” sorusuna Fellini, köklü değişimlerin ertesindeki, yeni düzenin eşliğindeki aydının algısı ile, *La Dolce Vita* ile alaycı bir yanıt verir. Hayatın diyalektiğini; kadın erkek ilişkilerindeki ikirciklerini, aristokrasinin göz kamaştırabilen bayağılıklarını, yüksek burjuvazinin nihayetinde içine düşeceği dipsiz bireycilik kuyusunu, parodiye dönüşen din

olgusunu, dönemin sanatsal eğilimlerindeki kırılma noktalarını, saflığı ve büyük günahları kalitesi yüksek bir ironi ile anlatır.

Filmin başkışısı olan Marchello (Marchello Mastroianni) dönemin yüksek tirajlı magazin gazetelerinden birinde çalışmaktadır. Halihazırda ona sırısıklam aşık bir nişanlısı, edebiyat hevesi, ruhunu doyurma hezeyanları vardır. Bu hezeyanların etkisiyle etik değerleri erozyona uğramış yüksek sosyetenin iyi döşeli salonlarındaki toplantılara, yemeklere ve dozu toplu şehvete varan partilere iştirak eder. Bir film çekimi için Amerika'dan Roma'ya gelmiş bulunan, ünlü İsveçli aktris Sylvia'nın (Anita Ekberg), aklını başından alan güzelliği Marchello'yu çıkmaza sokar. Sorumluluk duymaksızın yaşayabileceği hayranlıkla karışık, o hafif ve tutkulu aşk hissinin karşısına bütün sorumlulukları, ağırlığı ile nişanlısının sureti dikiliverir. Klasik erkek dilemması ekseninde Marchello, “insan” Marchello, acımanın, tutkunun, hedonizmin, anaçlık özleminin girdabında oradan oraya savrulur. Aptal sarışın tiplemesinin vücuda geldiği Sylvia, budalalığı ve baştan çıkartıcılığı ile Marchello'nun sıkıntılı arayışı için bir moladır, bir vahanın somutlamasıdır adeta. Nişanlısı Maddalena, Marchello'nun ilgisizliği karşısında erir, yüksek burjuva aile reisinin bir prototipi olan iki çocuklu entelektüel Steiner'in yaşantısına Marchello ile farklı açılardan öykünür ve Marchello'yu bu tip bir hayata yönlendirmek ister. Marchello ise, bu fildişi kulede yaşayan entelektüel dostuna (Steiner) aşkın bir dinginliği sürdürebildiği için öykünmektedir. O dönemlerde 'doğaya uygun sadeliğin en büyük saadet olduğuna' dair içsel bir arayış içinde olan Steiner ise onu, öykünülecek bir durum olmadığı konusunda uyarmıştır... Nitekim Marchello; “aptal” sarışınların peşinde divanelik ederken, ev sahibelerinin striptiz yaptığı cılgın partilerde eğlenirken ve tüm bu kargaşanın, yozluğun içinde edebiyat çalışmalarına devam edebilirken ki bu çalışmaların biri esnasında karşılaştığı saflığın temsili olan genç kız onu düşündürecek bir an için bile olsa- Steiner intihar kararı alır ve çocukları ile birlikte ölüme »

kucak açar... Sonunda Marchello edebiyat hevesinden vazgeçer ve ne nişanlısını mutlu edebilir ne de kendini... Böylelikle arayışını da nihayete erdirememiş görünür. Aristokratik bir partinin sabahında yozlaşmış eğlence arkadaşları ile birlikte sahilde iken, daha önce karşılaştığı ve saflığın temsili addettiğimiz genç kız tarafından ölümcül günahların pençesinden alınmak üzere başka bir yaşantıya çağırılır 'karşı' kıydan. Marchello elinin tersiyle, bu son çağırışı da reddeder. Filmin olay örgüsü böyle özetlenebilirse de, baştan sona yergilerle, zeki göndermelerle, karikatürleştirilen kişi ve olaylarla, metaforlarla bu film, griliğine rağmen pek çok renge boyanır, siyah-beyazlığını unutturur. Kendisi aynı zamanda bir karikatürist olan Fellini, üstün görüşü ve becerikli dokundurmaları ile bu başarıyı sağlayabilmiştir.

La Dolce Vita'nın açılış sahnesi kollarını iki yana açmış İsa heykelini taşıyan helikopter ve onu bir başka helikopterle takip eden Marchello ve Paparazzo'yu (daha sonraları paparazziliğin isim atası olacaktır bu karakter) gösterir. Bu sahnede 'kolları iplerle bağlı' İsa heykelinin yeni yapılanan ve İtalyan Kalkınma Mucizesinin simgeleştirdiği Roma görüntüsü üzerinde süzülür, takiben Marchello helikopterden çatıda bikinileri ile güneşlenen kadınlara sesini duyurmaya çalışır. İsa'nın ikinci gelişinin bir parodisidir bu sahne, *İlahi Komeya*'ya bir göndermedir. Filmin ilerleyen bölümlerinde gerçek bir olayın skeci gibi görünen 'Meryem Ana'yı gören çocuklar' sahnesinde 'İtalya'da sıklıkla görülen doğaüstü olaylar(!)' ile, yani Katolik kilisesi ile alay edilmiştir. St. Pietro kilisesine tırmanan rahibe kostümlü Sylvia'nın rüzgara kaptırdığı şapka ise bir başka alaydır. Bu komedyanın, 'yedi ölümcül günahın'(kıskançlık, açgözlülük, oburluk, şehvet, gurur, öfke, tembellik) farklı kişilerce işlendiği kaotik ortamında Marchello, dünyanın yaratıldığı süreyi ifade eden yedi gün içinde (filmde yedi gün ve gece vardır) 'cenneti, cehennemi ve arafı' yaşar ki bu da bir *İlahi Komedya* anıştırmasıdır. Ne de olsa anlatılmakta olan hayattır, hayatın diyalektikidir. Belki bu sebepten filmin kurmaca zamanı bu sürece yayılır.

Amerika'dan gelen "apta"lı sarışın Sylvia havalimanında bir paparazzi ordusu ile karşılanıp törenle pizza tattırıldığı sırada bir gazetecinin "Yaşasın İsveç!" dediği duyulur. Bunu takiben

gazetecilerle bir araya gelen Sylvia ve onun yönetmen sevgilisi soru yağmuruna tutulur. Sylvia, sorulardan biri olan "Sizce yeni dalga öldü mü?" sorusuna çevirmenin ani manevrası ile "Hayır" yanıtı verir. Fellini'nin yeni gerçekçi

filmleri ile sanatsal filmleri arasındaki köprü yapıt olarak görülen *La Dolce Vita* için ilginç bir noktadır bu. Yine Sylvia ile sokalarda sabahlayan Marchello, Sylvia'nın yönetmen sevgilisi tarafından sokak ortasında dövülür. Bu yönetmen aslında, ünlü İsveçli aktris Ingrid Bergman'ı İtalya'ya getirip filmlerinde oynatan ve bir dönem onunla yaşayan Rossellini'den başkası değildir. Fellini, alter egosunu temsil eden Marchello'yu Rossellini ile bu kurmaca platformunda kapıştırmıştır denebilir.

Marchello'nun babasının ani ziyareti üzerine gidilen kabareli akşam yemeği sahnesinde bir aralık, elinde çalgısı ile şaklaban kılıklı bir müzisyen salona girer. Spotun altında slow çalarken çalgısını yere yayılan balonlardan birine doğrultur, bir şekilde havaya kaldırır balonu ve balon patlar! Ardından bir küçük aksilik daha yaşar ve kaçamak, yukarıdan, sitemkar bir bakış fırlatır Marchello'ya. Marchello gözlerini kaçırır. Bu sahnede müzisyenin Charles Chaplin'e olan benzerliği, Fellini'nin izdüşümü Marchello'nun mahçubiyeti, ustalar arası bir hesaplaşmayı andırır. Haddin bilinmesidir bir bakıma.

Final sahnesinde Marchello, aristokratik bir partinin sabahında tuhaf çevresi ile sahilde adeta bir duygu boşalması yaşamaktadır. Sahile vuran deniz canlısının etrafında biriken kalabalık bir arınış anını andırırken, hemen ardından Marchello'nun karşıdan seslenen genç kızın çağrısını yanıtsız bırakması, kalabalığın dağılması arınışı sıradan bir mastürbasyona dönüştürür. Son epizod, kaynaklarda "the orgy at the beach" olarak geçer. (Genç kızın siyahlar içinde olması ve beyaz »

yakalığı, Marchello'nun ise beyazlar içinde olması ve siyah broşu diyalektiğin temel prensibi olan zıtlığa dair ilginç bir anekdottur. Peki neden siyahtır genç kızın kıyafeti? Saflık mıdır yoksa ölüm müdür simgeleştirilen? Yahut saflık, mutlak arınma olan ölümdedir midir?)

Son olarak filmin toplumsal eleştirisine değinip kendi naçizane yorumumuzla başa dönelim. 1960 yılında tamamlanan film pek çok tartışmanın da odağında yer almıştır. Vatikan'ın lanetler okuduğu, toplumun muhafazakar kesimlerince “iğrenç” olarak nitelen film kötü şöhreti sayesinde yurtdışında da adını duyurup dikkatleri çekmiş, Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye'yi almıştır. Yalnız gelenekçi-muhafazakar kesimden değil, sol kesimden de büyük tepkiler almıştır *La Dolce Vita*. Gerçekçilikten uzaklaşmakla itham edilmiştir. Bu eleştiri Fellini'yi iyi okuyamamakla, onun burjuva eleştirisini görmezden gelmekle ilgilidir dersek eksik olur. Başta da söylediğimiz gibi kıta Avrupa'sının bütün edinimlerini, tarihini, birikimini, ahlakını gözden geçireceği bir dönemin eşiğidir bu dönem. Varoluşçuluğun Avrupa'yı sarmaya başladığı bir dönemdir, modernite ile hayal kırıklığına uğramış Avrupalının her şeyi gözden geçireceği (bilimi bile) ve birey dehlizinde bireyi aramaya başladığı bir dönem... Absürdizmle yüzleşilen, anlamsızlığın kanıksanmaya başladığı bir dönem... İşte

bu şartların aydını da kendine yönelmiştir. Bu şartların aydını ilhamını rüyalarından ve

ID'in sirki andıran karmaşasından almıştır. Bu aydın modernitenin son sancılarını, yeni mimari yapının tepesinde dejenere partiler yapan kaymak tabakasını, kapitalizmin faşizmi de komünizmi de baskılayan gölgesinde koyu bireycilikle kendini boğan Steiner'ları, edebiyat hevesini yok eden - ruhunu para karşılığı yazdığı yazılarda satan-parlak ambalajlı gelirgeçer tutkuyu sevgiye yeğ tutan Marchello'ları, Amerika'dan postmodernite ithal edilene kadar dönemin otoritelerince illegal sayılan tüketici kimliğini ve bir türlü nasıl a-rı-nı-la-ca-ğı-nı keşfedemeyen bireyleri anlatır.

Fellini'nin sürreal tatlarla kare kare işlediği, tıpkı gençliğinde çizdiği kadın karikatürlerindeki o erotik kıvrımlarda olduğu gibi abartılı ve bol 'kıvrımlı' karakterlerle zenginleşen filmleri de bireyin iç dünyasına yolculuktur. Bu iç dünyadaki karnaval kahramanlarının yaşadığı şehvetin ve oburluğun getirisi tıkanmalardır. İnsanlığın varoluşsal tıkanması ise, defalarca denizin kıyısında, sahilde, eğlencenin yorgunluğu içinde etrafına dahi bakmaktan aciz kalan kahraman ile simgeleşir. Hapsoluştur bu simge, insanlığın hapsoluşu: modern zamanların sonunda, yeni düzenin eşiğindeki insanlığın bilinçaltına hapsoluşu. Bu sebepten, biz bu filmi çok sevdi...

Ömer Hayyam

Bürge ÇİFTÇİ

Adana TÖK, Dönem 3

beyninin, aşka aç gönlünün, uyanmış veya tatmin edilmiş tüm duyularının karşısında hayranlığa kapılırım.”

İnsan aklına ışık tutmaya çalışan bir düşünürdü. Dinini iyi bilen ve yorumlayan bir filozoftu. Bu gün daha çok rubailerıyla tanınmasına rağmen, Hayyam, mantık felsefe ve astronomi gibi konularda öğrenim görmüştür aynı zamanda.

Geçmişte yaşamış bir çok ünlünün aksine Ömer Hayyam'ın doğum tarihi şaşırtıcı bir şekilde günü gününe bilinmektedir. Ömer Hayyam bir çok Konuda olduğu gibi takvim konusunda uzmanlığını da kanıtlamıştır. Dönemin sultanı Melikşah adına düzenlediği celali takvimiyle doğum ve ölüm tarihlerinin yanlışsız tespitini sağlamıştır.

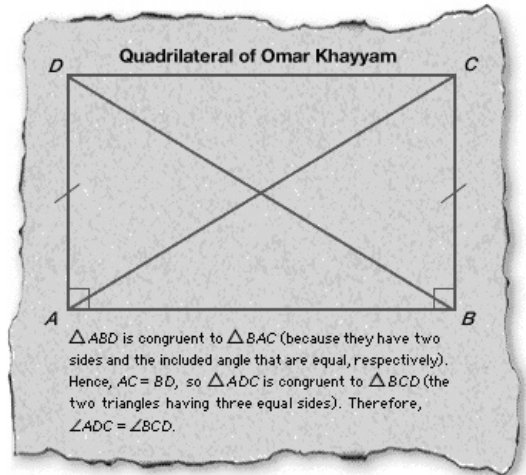
Esfahan'da yaptığı gözlemlerin sonucunda bir yılı, 365, 2419858156 gün olarak ölçmüştür. bu o ana kadar yapılan en doğru ölçümdür.

Matematik derslerinde biraz da olsa geçmişteki matematik alimlerinden bahsedilir. İşte binom açılımı dersinde çoğumuzun duymuş olduğu, binom açılımını kullanan ilk bilim adamıdır Ömer Hayyam.

‘Şu alacalı bulacalı yeryüzünde bir adam dolaşır, ne zengin ne yoksul, ne mümin ne kafir, yaltaklanmaz hiçbir hakikate, saygısı yok hiçbir kanuna... Şu alacalı bulacalı yeryüzünde, bu yiğit ve hüzünlü adam kim ola?’

Yaşadığı dönemde çoğu kimse tarafından zındık, sapkın ilan edildi fakat o ne tanrıya ne de dine karşıydı, sadece dine sonradan eklenen ve iktidara oturan yobazların halkın üzerinde otorite kurabilmek adına dini kullanmasına karşıydı.

“Ben, mahşer gününün dehşetinden başka iman, secdeden başka namaz tanımayanlardan değilim. Ben nasıl mı namaz kılarım? Bir gülü seyredirim, yıldızları sayarım, yaratılışın güzelliği, onun düzenindeki kusursuzluk karşısında büyülenirim, Rabbim'in en güzel eseri olan insanın, onun bilgiye aç

© 2003 Encyclopædia Britannica, Inc.

Ömer Hayyam'ın öklit aksiyomu üzerindeki çalışması

»

Ayrıca üçüncü derece denklemlerin çözümünü, kesişen konik parçalarını kullanarak yapmıştır. Üçüncü dereceden denklemlerin birden fazla çözümü yani kökü olabileceğini söylemiştir.

Zamanında, bir bilgin olarak ün kazanan Ömer Hayyam'ın edebiyat tarihindeki yerini sağlayan, sonraki yüz yıllarda da doğu İslam dünyasının en büyük şairlerinden biri olarak anılmasına yol açan rubaileridir. Yaşadıklarını, gördüklerini, çevresinden, zamanın gidişinden aldığı izlenimleri yapmacığa kapılmaksızın, olduğu gibi yalın dile getirir. En doğru yol gösterici akıldır, sağduyudur. İnsan aklıyla vardır. Gerçeğe ancak akıl yolu ile ulaşılabilir der.

***Yaşamının sırlarını bileydin
Ölümün sırlarını da çözerdin;
Bugün aklın var, bir şey bildiğin yok:
Yarın, akılsız, neyi bileceksin?***

Ona göre, gerçek bu gün yaşanan hayattır, dünyanın ötesinde ikinci bir dünya yoktur...

Hayyam ahiret kaygısı, cennet cehennem korkusu taşımadan dilediğince özgür yaşamalıdır insan der. Bunu da rubailerinde şöyle dile getirmiştir:

***Dünya dediğin bir bakışımızdır bizim;
Ceyhun nehri kanlı gözyaşımızdır bizim;
Cehennem, boşuna dert çektiğimiz günler,
Cennetse gün ettiğimiz günlerdir bizim***

***Beni özene bezene yaratan kim? Sen!
Ne yapacağımı da yazmışın önceden.
Demek günah işleten de sensin bana:
Öyleyse nedir o cennet cehennem?***

Aşk şarap dünya insan hayatı onun rubailerinin vazgeçilmez konularıdır. Hayyam'ın rubailerinde çokça sözü geçen şarap ve islama

aykırı düşünceleri onun yaşamından sonraki yıllarda rubailerini okuyan çevrelerce sapkın olarak nitelendirilmesine neden olmuştur, Oysa ki yaşadığı dönemde onu tanıyanlarca ne sapkın ne de zevk düşkünü bir ayyaştı. "...Şarapla aralarında karşılıklı bir saygı oluşmuştu, ne şarap onu yere serer, ne o şarabı döküp saçardı yerlere..." *Semerkant Romanı*

***Baharlar yazlar gider, kara kış gelir;
Varlığın yaprakları dürülür bir bir;
Şarap iç, gam yeme; bak ne demiş bilge:
Dünya dertleri zehir, şarap panzehir***

Hayyam rubailerinde mantığa ters düşen olayları, haksızlıkları eleştirmiş çağında yaşananlara hep başkaldırmıştır. O dönemde saray şairlerinin dalkavukluğunun aksine o her şeyi sorgulamış, düşüncelerini lafını esirgmeden söylemiştir. Onun şiirinde, zamanın haksızlıkları, softalıkları, akıl almaz saçmalıkları ince, alaylı, iğneleyici bir dille yerilir.

Bir çok saray sultanı onun fikirlerinden bilgilerinden yararlanmak istemiş ve ona sarayda yer vermek istediklerini söylemişlerse de sultanları geri çevirmiş hep halktan biri olmayı seçmiştir.

Yazımı yine Hayyam'dan bir rubaiyle noktalamak istiyorum :

***İçin temiz olmadıksan sonra
Hacı hoca olmuşsun, kaç para!
Hırka, tespih, post, seccade güzel;
Ama Tanrı kanar mı bunlara?***

**KADINA
KARŞI
ŞİDDETE
SON!**

KADINA ŞİDDET, HEKİME ŞİDDET: ALİŞMAYACAĞIZ!

*YUSUF ÖZERTÜRK BAŞTA DİLEK ARGON OLMAK ÜZERE
TÜM SAĞLIK ÇALIŞANLARINDAN ÖZÜR DİLEMELİ VE
İSTİFA ETMELİDİR*

15 Ocak 2009. Dr. Dilek Argon. 20 Yıllık Doktor. Hematoloji Uzmanı. Kartal Lütü Kırda Eğitim ve Araştırma Hastanesi Başhekimisi Yusuf Özertürk tarafından bilinçli bir saldırganlıkla dövüldü.

Toplumun şiddet sarmalına itildiği ve şiddetin her alanda meşrulaştırılıp, sonra tartışmakla sohbet konusuna indirildiği günümüzde hastanelerimizde şiddetin meşrulaşmasına izin vermeyeceğiz.

Yusuf Özertürk bir an önce başta Dilek Argon olmak üzere tüm sağlık çalışanlarından özür dilemeli ve istifa etmelidir. Saldırganlığını meşrulaştırmak için dövdüğü meslektaşımızın aleyhinde başlattığı karalama kampanyasından utanç duyduğunu topluma deklare etmelidir.

Kadın komisyonunun bileşenlerinden olarak Çapa Tök kadınları olarak başta kadın öğrenci arkadaşlarımız olmak üzere bu konuya gerekli duyarlılığın gösterilmesini istiyoruz. Fakültelerimizde konuya ilişkin bilgilendirme yapılması ve imza kampanyasının yaygınlaştırılması gerektiğini düşünüyoruz.

Yukarıdaki istemlerimiz gerçekleşene kadar imza kampanyamız sürecektir.

İstanbul Tabip Odası Kadın Komisyonu

*İmza atmak için;
<http://www.istabip.org.tr/icerik/kadin-komisyonu-imza-kampanyasi>*

ve ant içerim ki,
bir mendil işleyeceğim yarına kadar,
gözlerine sunduğum şiirlerle süslü
ve bir tümceyle, baldan ve öpücüklerden
tatlı:

"bir filistin vardı, bir filistin gene var!"

Mahmud Derviş

HERKESE SAĞLIK, GÜVENLİ GELECEK, TALEPLERİMİZ İÇİN

im
za
la
dı
nız
mı
?

Sayın Başbakan,

Bugüne ve geleceğime ilişkin kaygı içerisindeyim.

Politikacıların sağlık alanında yaşanan sorunlarda hekimleri/sağlıkçıları hedef gösteren, halkı hekimlere/sağlıkçılara karşı kışkırtan söylemi, mesleğimizi uygulamada bizi her geçen gün daha da zorlamaktadır. Öyle ki taciz ve fiziki şiddet neredeyse gündelik yaşantımızın bir parçası olmuştur.

Bir hekim olarak Sosyal Güvenlik Kurumu'nun belirlediği protokollere değil, hastanın gereksinimlerine göre hizmet vermek istiyorum; ancak bugünkü sağlık ortamında piyasa koşullarıyla hekimlik değerleri arasında mesleğimin gereklerini yerine getirememenin gerilimini taşıyorum.

Yukarıda çok kısaca belirttiğim gerekçelerle aşağıdaki başlıklarda çaba harcamamın mesleğime karşı sorumluluğumun gereği olduğunu düşünüyorum:

Sağlık hizmetlerini ticarileştiren ve güvencesiz çalışmayı içeren aile hekimliği ve kamu hastane birlikleri yasa tasarısının durdurulması,

İşten çıkarmaların engellenmesi, bütün çalışanların güvenceli bir çalışma rejiminde istihdamı,

Güvenli ve sağlıklı çalışma ortamlarının oluşturulması için işyeri sağlık birimleri kurulması,

Temel ücretlerde emekliliğime yansıyan iyileştirme,

Türk Tabipleri Birliği'nce hazırlanan bu önerilerin acil olarak ve bütün ekip üyelerini gözeterek gerçekleştirilmesini talep ediyorum.

